

ريشم جهڙا خواب

(شاعري)

وشال امير

ریشم جھڑا خواب

(شاعري)

وشال امير

راول پبليڪيشن خيرپور ميرس

سمورا حق توڙي واسطا شاعروت محفوظ آهن.

ڪتاب جو نالو:	رشم جهڙا خواب
موضوع:	شاعري
شاعر:	وشال امير
چاپو:	پهريون
تعداد:	500 ڪاپيون
سال:	جنوري 2009ع
لي آئوٽ:	سعد الله ڀٽو
چپائيندڙ:	راول پبليڪيشن خيرپور ميرس
ملھ:	100.00 روپيا

Resham Jehara Khuwab (Poetry) Written BY: Wishal Ameer

Published By: Rawal Publication Khairpur Mirs

First Edition: January 2009

Price: 100/-

Address: Gani Public Model School Kolab Jial

رايو ڏيڻ لاءِ موبائيل نمبر: 03003183018

ارپنا

سڀني حاصل، لاحاصل محبتن،

سنڌڙيءَ جي سونهن

تڌڙين هواڻن،

سمند جي چولين،

سفيد بادلن،

گلاسيڪل موسيقي،

پرير گيت،

چنڊ جي چانڊوڪي،

گلاب گلين،

خوشبوءَ

شبنم،

سج ڪرڻن،

۽

پويت رنگن جي نالي.

وشال امير

03003183018

اداري پاران

راول پبليڪيشن جي اها ئي ڪوشش آهي ته سنڌ جي سرموڙ ليکڪن جا ڪتاب پڙهندڙن جي خدمت ۾ گهٽ ڪري، ان حوالي سان هن کان اڳ ۾ اسان سنڌ جي سرموڙ ۽ نامياري شاعره سائنٽس شبنم چانڊيو جو ڪتاب ڇپرائڻ جو اعزاز حاصل ڪيو آهي ۽ اڳتي به اميد آهي ته سنڌ جي نهايت ئي سگهارن شاعرن ۽ ڪهاڻيڪارن جي پورهئي ڪي ڪتابي صورت ۾ توهان پڙهندڙن آڏو آڻڻ جو اعزاز ماڻيندي راول پبليڪيشن جو اشاعتي سفر جاري رکبو.

نوجوان شاعر وشال امير جو شمار پڻ سنڌ جي سُرلين سرچڻهارن ۾ ٿئي ٿو ۽ هن کان اڳ سندس هڪ ڪتاب ڇپجي ختم ٿي چڪو آهي، جيڪا ڳالهه اها گواهي ڏئي ٿي ته هن محبتن جي شاعر سان پڙهندڙن جو لڳاءُ آهي. انلاءِ راول پبليڪيشن خيرپور پاران نوجوان شاعر وشال امير جو شعري مجموعو ريشم جهڙا خواب ڇپائيندي اسان کي نهايت گهڻي خوشي محسوس ٿي رهي آهي ۽ اسان کي اميد آهي ته جهڙي ريت وشال امير جي پهرئين غزل ڪتاب کي پڙهندڙن وٽان موت ملي آهي ان کان وڌيڪ سٺي موت هن پيري سندس هن شعري مجموعي کي به ضرور ملندي.

پبلشر

(مهاڳ)

پيار ۽ خوبصورتِيءَ جو شاعر

ازل کان ئي انساني جيون ۽ ادب جو پاڻ ۾ گهرو لاڳاپو رهيو آهي. ائين ڪئي
جڻجي ته فطرتي طور انسان پنهنجن خيالن، تصورن، جذبن، خوشيءَ توڙي ڏک جي
لمحن کي اظهار جو عادي رهيو آهي. انهن احساسن کي، جنهن سان ذهني طور
هلڪائپ جو احساس ٿيندو هجي، سهڻن لفظن، استعارن، تشبيهن ۽ محاورن ذريعي
بيان ڪرڻ کي ادب جو نالو ڏنو ويو آهي.

جيتوڻيڪ ڌرتيءَ تي وسندڙ انسانن مان گهڻن جي ٻولي، ثقافت توڙي رهڻي
ڪهڻي غرض ملڪن جون سرحدون ئي الڳ الڳ آهن، پر انساني اندر جي احساسن
جي ٻولي هميشه ساڳئي رهي آهي... پيڙائڻ، پوڳنائڻ جو سفر هجي يا مجازي محبوب
جو جلوو پسڻ واري سرشاري اهي سڀ احساس ڀلا ڪٿي مختلف هوندا آهن؟
ديومالائي قصا هجن يا يوناني ڏندڪٿائون، عربي ادب هجي يا يورپي توڙي ايشيائي
ادب جنهن ۾ اسان جو سنڌي ادب ڏيئي جي لات جيان موجود آهي. احساس هميشه

ساڳيا ئي نظر جن ٿا.

ادب جا ڄاڻو ادب کي ٻن مکيه حصن ۾ ورهائڻ ٿا، جن مان هڪ حصو نثر آهي جنهن ۾ تاريخ، ناول، ڊرامون، ڪهاڻيون، قصا وغيره شامل آهن ۽ ٻيو حصو وري شاعري آهي جنهن جون ڪيئي صنفون مختلف ٻولين ۾ ملن ٿيون. سنڌي شاعريءَ جي حوالي سان ڏٺو وڃي ته سنڌي ادب هميشه کان مالا مال رهيو آهي، پوءِ اهو دور ورهاڱي کان اڳ جو هجي يا وري 1947ع کان پوءِ جو، سنڌ جي شاعرن ٻئي سچڻ ۽ ساڻيهه کي خوب ساراهيو آهي، اهڙن شاعرن مان "وشال امير" به هڪ آهي جنهنجو ٻيو شعري مجموعو "ريشر جهڙا خواب" پڙهندي محسوس ٿئي ٿو ته مستقبل جي رومانوي شاعرن واري فهرست ۾ سندس نالو لکيل نه رهندو.

"ريشر جهڙا خواب" ڪتاب جو نالو پڙهندي ئي محسوس ٿئي ٿو ته اها خالص رومانوي شاعري رچيل هوندي جنهن ۾ محبوب جي زلفن، ادائن ۽ يادگيرين جا عڪس چٽيل هوندا، پر رڳو ائين به ناهي، هتي ته سماج جي بي حسي، ڪوڙين رستن، ذاتي مفادن لاءِ اپنايل منافقين، عزت جي ڪوڙي چادر اوڙهي پٿر بڻيل احساسن جو آئينو به چٽيل نظر اچي ٿو، جيئن وشال سماج جي بيحسي بيان ڪندي چوي ٿو:

پٿر دٻين وارا ماڻهو

ڇڻ پٿر جا ديوتا آهن

سي ڪيئن صدا منهنجي ٻڌندا

جن کي جيئري ماڻهوءَ جو

رت قربانيءَ ۾ گهرجي ٿو!

جيتوڻيڪ وشال امير ڌرتيءَ تي وسندڙ آدمين جي دکدائڪ روين جو ڏک ۽ ڪاوڙ ڀريو اظهار پنهنجي نظمن "حرامي ٻار"، "ناچڻي" وغيره ۾ ڪري ٿو، پر هن ڌرتيءَ جي سونهن مثال طور: سرنهن جي گلن، اتر واءِ، چنڊ تارن، پويتن، انڊلٽ رنگن، سمنڊ چولين، سُرُمئي شام وغيره کي به ناهي وساريو ۽ هو ڌرتيءَ ڏئين کي ڪاميابيءَ جي منزلن تي ڏسڻ چاهي ٿو ۽ ان ڪاميابيءَ لاءِ هو آزاديءَ جي جذبي جو سهارو وٺي ٿو:

هو ته ڏس! سچ نئون آيري ٿو

آٺ ته هلون تيز تيز تيز

آزاديءَ جي منزلن ڏي ڪاهيندا

آزادي ديس جي خاطرون
 آزادي محبتن سنڌي ماڻ
 ۽ اڳيان ايندڙ سڀن ۾ شاعر جو حوصلو اڃا وڌندو پيو وڃي ، تڏهن ته چوي ٿو:
 ميدان جنگ ۾ جي اگر مان پير مري
 لاش منهنجي لاءِ توکي وڙهڻو آ.
 سچ به اهڙن سورمن جي ديس جي ڌرتيءَ کي هميشه گهرج رهي آهي. تڏهن
 ئي وشال آزاديءَ جي راه ۾ وڙهندي مرڻ کي جيئري رهڻ مثل ڄاڻي ٿو:
 پاڻ ٻئي آزادي ونڻ ٿا هلڻون
 آزادي جا ماري چياريندي آهي
 آزاديءَ جي راه تي هلڻ دوران هي شاعر سچ توڙي سچڻ کي ساڻ ساڻ کڻي
 هلڻ جي ڳالهه ڪري ٿو، تڏهن ته چوي ٿو:

آزاديءَ جي ڏنگن ڦڏن پيچرن تي
 آزادي ماڻ تائين هلندا رهڻون
 سچ جو هي ديوتا ڏس
 پاڻ سان گڏ ٿو هلي
 جيڪو تو ۽ مون جيان ئي
 آزاديءَ جو عاشق آ
 جيئن مونکي تون ٿي چاهين
 ۽ توکي مان ٿو چاهيان
 هوبهو ئي تيشن هي
 سچ ٿو آزاديءَ کي چاهي.

وشال امير پنهنجي شاعريءَ ۾ ديس جي محبت سان گڏ غم جانان کي به ساڻ
 ساڻ کڻي هلندي ڏسجي ٿو، جنهن ۾ هو ماضيءَ جي رقابتن ، قربتن ۽ سنگمن کي
 ساريندي ڏک ۽ خوشيءَ جي پُرڪيف مرحلن مان ته گذري ٿو. پر محبت جي مقدس
 جذبي کي خواهشن جي چار ۾ نٿو ڪوڙڻ گهري، تڏهن چوي ٿو:

جان مان شاهجهان بادشاهه جيان
 ڏاڍ ۽ ظلمتن جو زور ڏئي

ڪنهن به مزدور جي پگهر، رت سان
 ڪنهن به محلات جي ها پيڙهه رکي
 غريب ڪنهنجي محبت کي مٽي
 مان لڄائڻ نٿو هرگز چاهيان
 جيتوڻيڪ وشال محبتن جو تاج محل اڏڻ لاءِ ظلمتن کي ٺڪرائي ٿو
 پر محبوب جي گهر کي ڪنهن مندر سمان سمجهندي چوي ٿو:
 مندر تنهنجو گهر مٺي
 ديوي توڃي

عبادت پوري ٿيڻ
 وشال ڪائنات ۾ پاڻ کي مسلسل اڪيلو سمجهندڙ "وشال امير" تنهائيءَ
 جي عذاب کي پوڳيندي پوڳيندي ڇڻ تـ بيزار ٿي چڪو آهي:
 جيون رات سفر
 مونسان ڪو ته هلي

تنهائي ڏانڻڻ آهي
 تنهائيءَ کي ڏانڻڻ سان تشبيهه ڏيڻ سچ به هڪ انوکي تشبيهه آهي ۽ اهڙيون
 ٻيون به نيون ۽ انوکيون تشبيهون شاعر اڪثر استعمال ڪيون آهن جيڪي سنڌي ادب
 ۾ نواڻ آهي جيئن: خواهشن جو گارو، اميدن جون سورن، عقيدن جي مٽي وغيره جهڙيون
 تشبيهون ۽ استعارا استعمال ڪري وشال پاڻ کي جدت پسند نمائنده شاعر ثابت ڪيو
 آهي. جيئن هو سنڌ جي سورن کي هن ريت بيان ڪري ٿو:
 ڪراچيءَ جي ماڳ ۾
 ڪوئي جو ڪٺو

پٺاڻي روئي پيو
 واپن کان هتي وري هي هائيڪو به ڏسو:
 او! هوشو جرنيل!
 ڪيڏو توکي سارو آ
 تنهنجي ڌرتيءَ هيل!

هائيڪو جيان بيتن ۾ به وشال خوبصورت خيال پيش ڪري ٿو، جيئن

دهشتگردي ۽ قبائلي فسادن کان نفرت ڪندڙ هي امن جو شاعر چوي ٿو:

قلم کڻي دوستو! امن لاءِ سوچيو

ذهنن ۾ پوکيو، پوکون رڳو پيار جون

۽ هڪ خوبصورت شعر جو انداز هي به آهي:

ڏاڙهون گل ڦلارڻا، مينديءَ ڪئي مهڪار

پرين تنهنجي سار، وجهي وڌ وجود ۾.

"ريشم جهڙا خواب" ڪتاب پڙهڻ کان پوءِ محسوس ٿيندو ته شاعر زندگيءَ

جي انهيءَ دور مان گذري رهيو آهي جتي روحاني اڪيلائپ، دلي ويڳاڻپ، سياسي

لاوارثيت ۽ وجودي غلاميت جي صليب تي لتڪائي زندگي کانئس جيئن جو سوڌ

وصول ڪندي هجي..... ۽ وشال چٽڪ احساسن جا صليب ڍوئي ڍوئي، جيئن جو سوڌ

ڏئي ڏئي، موت کي ويجهڙائيءَ کان پرڪڻ جو هيراڪ بڻجي ويو آهي ۽ اهڙيون ڪيفيتون

رڪندڙ آس ۽ نراس جي سرحد تي بيٺل وشال لاءِ پوءِ به هيءَ راءِ جڙي ٿي:

Vishal Ameer seems us in his poetry book "resham jahra khu-

wab" complete romantic poet; a poet of love and beauty.

مارئي ايڙو

17 ڊسمبر 2008ع

هڪ ڪالم نگار.... هڪ شاعر....!!

اسان ننڍڙا ۽ ڪچا ذهن رکندڙ ماڻهو.... جيڪي دراصل... پنهنجي ئي دردن جو درمان ڳولڻ لاءِ نڪتل هوندا آهيون.... سي نه ڄاڻ ڪئي.... ۽ ڪڏهن.... لفظن جي آڌار.... هڪٻئي سان.... ڪيئن ۽ ڇو....؟ ۽ ڪهڙي طرح ملي ٿا وڃن....؟ ۽ پوءِ لکڻ جي حوالي سان ڪنهن ناتي، رشتي منجهه ٻڌجي ٿا وڃن....؟ خبر ئي ڪانه ٿي پوي.... پر اسان جو "فقيرن" وارو لڏو اڪثر ڪري هڪٻئي سان ڪجهه لکڻ جي حوالي سان touch منجهه رهي ٿو.... ۽ اسان شايد..... هڪ ٻئي جي لاءِ.... سٺا دوست ۽ همدرد به ثابت ٿي سگهون ٿا.... ۽ شايد ثابت ٿيا به آهيون....!! مونکي حيراني اُن مهل ٿي جڏهن.... مونکي ڪنهن پنهنجو دوست سمجهي حُجت منجهان اهو چيو ته.... "اوهان منهنجي لکڻين متعلق ڪجهه لکو...." ته مون ڪافي ڏينهن.... ۽ لمحا اِن پريشانيءَ ۾ گهاريا ته.... ڪنهن صاحب ڪتاب تي.... محض ڪجهه لکڻين لکڻ وارو ڇا لکي سگهندو....؟ اُن فرائض پوري ڪرڻ کانپوءِ... انهيءَ دوست جي آڌار ۽ مهربانيءَ سان.... مان هڪ ٻئي ليکڪ جي لکڻين تي..... لکڻ جي جسارت پڻ ڪري رهي آهيان.....!!

"وشال" نالي ٻڌڻ ۽ پڙهڻ سان.... سموري ڪائنات جو حُسن ۽ جمال.... زمين.... آسمان... آڪاش... سمنڊ.... ۽ سمورا انڊلني رنگن سندا رنگ.... هن وشال من ۽ اکين تي ڪنهن خوبصورت منظر جيان لهي اچن ٿا.... ۽ هن "وشال" جو ڪمال وري اهو به آ ته هيءُ "امير" پڻ آهي.... ورنه اسان جي شاعرن واري لڏي ۾..... اڪثر ڪري..... "بيوس، غريب، لاچار ۽ آڏاس" پڻ هوندا آهن.... ڪنهن سڄاهڙي ۽ سادي دوست هئان جڏهن وشال امير جو پهريون غزلي مجموعو "نشانا چين جا" مليو ته سوچيو به ڪونه هو ته وشال لاءِ مان به ڪُجهه لکندس.....!!

دراصل مان پهرين "وشال" کي سندس ڪالم لکڻ واري حيثيت سان سڃاڻڻ جي دعويٰ ڪري سگهان ٿي ۽ اها ٻي ڳالهه آهي ته هو شاعري ڪندڙ به نڪتو آهي، ورنه مان سندس ڪالم نويس واري حيثيت کان ئي واقف هُجان ها.... سندس لکڻين کي پڙهي، اهو اندازو ڪري سگهان ٿي ته..... اوهان کي ڪڏهن ڪڏهن ڪو بنهه نئون يا ڪو

نوجوان ليکڪ ڪا اهڙي سهڻي شئي ڏيئي وجهي ٿو جهڙي ڪڏهن ڪڏهن ڪو وڏو ۽ سينئر ليکڪ به ناهي ڏيئي سگهندو. "وشال" جا خيال، ويچار ۽ سوچن جا سوين سجا جذبا سندس کي سندس عمر کان وڌيڪ وڏو ۽ مانائتو ڪري پيش ڪن ٿا.... هونئن به جي اگر سندس تصوير ڏنل نه هجي ته..... مان سندس کي هونئن جي ڏڙي جيترو ته کڻي نه ٿي سهي پر..... ڪجهه ڪجهه جهور ضرور سمجهان ٿي..... ۽ هتي مونکي سندس پهرئين ڪتاب مان سندس هي خيال نهايت پرفيڪٽ ۽ سڀيتو لڳي ٿو:

ٿي وير پوڙهو، سنهنجي اندروينل ته به هڪ ٻار

جيڪو چاهي توکي پارايان مان پانهن جو هار.

زندگيءَ منجهه ڪيئي واقعا ۽ حادثا اوهان کي روحاني طور بلڪل بيوس ۽ لاچار ڪري ٿا ڇڏين..... ڪڏهن ڪڏهن اهڙا ئي حادثا ماڻهوءَ کي يا ته ڏاهي ٿا ڇڏين..... يا ناهي ٿا ڇڏين..... يا وري بنهه ماري ٿا ڇڏين.....!! "خودڪشي" منهنجي نظر منجهه انتهائي بزدلاڻو عمل آهي..... ۽ هتي ڪنهن ڪنهن شعر منجهه مونکي "وشال" جي اندر جو شاعر سندس کي ان بزدلاڻي عمل ڏانهن گهڻو مائل ڪري، ڪجهه قائل ڪرڻ جي ڪوشش ۾ رڌل پڻ نظر آيو آهي..... ۽ هتي ئي مون ڪافي نوجوانن خاص ڪري شاعرن کي مايوس ٿيندي گهڻو ڏٺو اٿم..... ۽ هن نوجوان کي خاص تنبيهه ٿي ڪرڻ چاهيان ته..... "مايوسيءَ جي ڪن مان لفظن کي ٻاهر ڪڍڻ جي ڪوشش ڪريو...." چوڻ "رب پاڪ" ذات جي جيڪا ڪجھي ڳڻي سگهه ادا ڪئي آهي، ان سان اسان ٻئي ڪنهن جي ويڙهه وڙهون نه وڙهون..... پر ذاتي ويڙهه نهايت ئي سهڻي انداز سان وڙهي سگهون ٿا.... مان هجان يا ڪو

بيو..... پر اسان حقيقتن دل جي نظر سان اهو شاندار ۽ دلڙيب منظر ڏسڻ جي ڪوشش ٿي نٿا ڪيون، جيڪو دراصل اسان جي اکين آڏو بلڪل سامهون آهي..... ڪاش ائين ڪيون ته ڪوڙ ساريون اکيون ۽ دليون هن مايوسيءَ جي جار مان آسانيءَ سان نڪري سگهن ٿيون.... هونئن به دنيا ڀڳت ڪبير جي هن شعر مٿل آهي ته:

يه تو گهر هي پير ڪا، خاله ڪا گهر نانه

سيس اتاري پوئين دهر، تب پيئي بيئي گهر مانه

"هي محبت جو گهر آهي، ڪنهن ماسيءَ جو گهر ناهي، جيڪو هن ۾ داخل

ٿيڻ چاهي، پهريون سر جو سانگو لاهي پوءِ ٻلي اچي."

"وشال" پنهنجي دنيا ۾ لفظن سان جيڪا جنگ جوتي آهي، تنهن لاءِ سندس کي ٽڪڙو به ناهي ۽ نه ئي هارائڻو آهي، ان کي ۽ ان جهڙن ٻين دوستن کي قدرت پاران عطا ڪيل جيڪا به ذات آهي..... سو..... سچائيءَ سان هن ڌرتيءَ لاءِ قرض سمجهي ۽ فرض پڻ چڪائڻو آهي..... ۽ "وشال" منجهان ته اڃا به اميد سندس نالي جيئن وسيع ۽ گهڻي آهي..... اتلاءِ سندس کي وڌيڪ جاکوڙڻو آهي..... اهو درد جيڪو هن عينڪ جي شيشن منجهان وڌيڪ چٽو پسيو ۽ ڏٺو آهي، ان کي لفظن منجهه ائين گڏائي پيش ڪري جيئن..... مڌڪي پاڻيءَ ۾ ملائي ان جي اثر کي وڌيڪ وڌائڻ جي ڪوشش ڪبي آهي..... تيشن "وشال" کي اڃا به..... اڃا به..... گهڻو..... اوکو پند..... ڪنڌمڻي کڻي طءُ ڪرڻو آهي..... ۽ مان سندس کي..... ۽ سندس جهڙن ٻين ليکڪن کي نراس ۽ مايوس هرگز نٿي ڏسڻ چاهيان..... ۽ سندس کي هن شعر جيئن ته ڏسڻ مان هرگز نه چاهيندس ته:

پنج فوٽ ڇهه انچ، قبر کوٽڻ ٿا،

سپنا مري ويا، اکين سان گڏ اوچتو

۽ سپنا... زندگيءَ کي محرومين ۾ اڇلائين ضرور ٿا... پر ڪي سپنا... زندگيءَ جو حاصل هوندا آهن... ۽ حاصل... لا حاصل پٺيان ڏڪندو ڊوڙندو رهندو آهي ۽ جيئاريندو به رهندو آهي... بس... جيئن جو ولولو... ۽ جستجو هڻڻ گهرجي... پوءِ پل سڀني پويان ئي کڻي جيئجي... ڇو جو سپنا ساڀيان مائيندا آهن... موت... محبت... رنگ... خوشبوءِ زندگيءَ جون سڀئي علامتون..... وشال وٽ آهن:

زندگي آتوبنا، رُج جو ڇڻ احساس،

وري تنهنجو واس، گيت گلابي مند جو

يا وري هي خيال کڻي ڏسجي:

سال نئين ۽ ملينيم ۾، هجون سڀ آزاد

پنهنجو پيار ۽ پنهنجي ڌرتي، عالم سڀ آباد

اهڙي آرزوءَ جو..... جوان بلڪ نوجوان هجڻ ضروري آهي..... ها تنهنڪري ته پوءِ..... ان جي تڪميل تائين پهچڻ جي..... دُعا..... ضرور ڪنديس.

فوزيه بانو

مان ڪجهه به ناهيان!

مان ڪو سنڌ جو ڏاهو شاعر ناهيان... جو دعويٰ ڪيان ته مون شاعريءَ جو بار ڪُلهن تي ڪٿي سنڌي ٻوليءَ تي ڪو احسان ڪيو آهي، بلڪ مان پاڻ احسانمند آهيان هن ٻوليءَ جو جنهن مونکي اظهار جي سگهه بخشي آهي، ۽ انهن پڙهندڙن جو پڻ مون تي احسان آهي جن جي محبت هيءَ هڪ نئين وڪ ڪٽڻ لاءِ اتساهيو آهي. مان پنهنجي لاءِ ڇا لکان؟ بس اهوئي ته مان نه هندو آهيان..... ۽ نه عيسائي، ۽ مان مسلمان ته آهيان پر انتهائپسند ناهيان، ان لاءِ مون کي پنهنجو نالو وشال امير گهڻو پسند آهي. ۽ ها! منهنجي هن نالي سان منهنجي خاندان وارن کي اختلاف به گهڻو آهي ۽ هو اڪثر مونسان نالي تبديل ڪرڻ لاءِ ضد ڪندا آهن پر مونکي الائي ڇو مڪمل طور وڌڻ کان مليل سڃاڻ وارو ليبل لڳائي گهمڻ پسند ناهي، انلاءِ مون پهرئين بغاوت ڪندي پنهنجي سڃاڻ امير باغي طور ڪرائڻ چاهي هئي، پر اڳتي هلي مونکي وشال نانءُ ڏاڍو پسند آيو هو ۽ مان بڻجي ويو هئس وشال امير، پوءِ وشال امير طور مون پنهنجي دوستن جو هڪ حلقو ٺاهيو هو، پنهنجي سڃاڻ ناهي هئي، پر اڃ اهوئي وشال امير هوندي به الائي ڇو مان پائيان ٿو ته مان ڪجهه به ناهيان، بس ڇڻ مان هڪ وڪري ويل وجود بنجي ويو آهيان.

مان ڇو وڪري ويو آهيان، مون شاعري جي ڪاڪ ڪنڌيءَ تي سفر ڪندي ڇا وڃايو ۽ ڇا حاصل ڪيو آهي؟ مون ڪڏهن ويهي اهڙو جوڙ، ڪٽ وارو ڪاٿو لڳايو ئي ناهي. مان محبتن جي راه جو راهي آهيان ان راه تي هلندي ڪڏهن ڪڏهن ذات جي ديوي مون تي وڙ ڪري ويندي آهي ته جيءُ هلڪو ٿي پوندو اٿس، نه ته مونکي ڪو شاعر سڏرائڻ جو اجايو شوق هرگز ڪونهي، اهڙو اظهار پهريون به ڪري چڪو آهيان، جنهنڪري مون خيالن کي هن پيري به لفظن جي تور ٽڪ واري قيد کان آزاد رکيو آهي، البته منهنجي هن مجموعي ۾ توهان اهو ضرور محسوس ڪندئو ته مان مهان ڪوي شيخ اياز ۽ سائين اياز گل توڙي ادل سومري کان انسپائراهيان ته پوءِ يقينن اهو مون لاءِ هڪ اعزاز ٿي هوندو، ڇو جو مون انهن شاعرن جي شاعري پڙهندي گهڻو ڪجهه پرايو آهي.

وشال امير

اردو ادب جي ڪجهه نقادن جو هي خيال آهي ته "فن شعوري هوندو آهي پر نئين شاعري ڄڻ ڪو خواب هجي ٿي". مان سوچيان ٿي شاعر ماڻهو ڪيترو به چاهي ته هو پنهنجي طبيعت تي حاوي احساسپڻي مان نڪري، لاپرواهيءَ واري زندگيءَ کي بصر ڪندي، ان عام ماڻهوءَ جهڙو ٿي پوي، جيڪو پنهنجي زندگيءَ جي هر موڙ تي احساسيات کان منهن موڙي اک تيز ڪندو رهي ٿو ۽ پاڻ کي شرافت جي اطللس ۾ ڍڪي ڪنهن به وارتا ۾ ملوث هجڻ کان آجوزيڪارڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. پر "وشال امير" انهن شريفن مان هرگز ناهي، جن جي دل ۾ رحم نه هجي، اهڙي ڄاڻ وصال پاران لکيل نظم "حرامي ٻار" مان پوي ٿي، جنهن کي پڙهندي منهنجي دل ۾ به بي ساختہ آدمِ مڃي ويو هو ۽ احساس جي شدت ايتري ته من تي چڙهي ويئي هئي جو دل چاهيو پئي ته ست پائي ان ٻار کي ڳلي لائي، سمورن رشتن جو پيار اڀرندي هن کي لڪائي ڇڏيان پنهنجي ٻانهن ۾. سچ ته وصال اها نظم لکي ثابت ڪيو آهي ته هن ڏيهه کي ڏيکارڻ واري شرافت کي ٽڪرائي، دل ۾ رحم کي ترجيح ڏني آهي، جنهن مان وصال جي ڳڻن جو پتو پوي ٿو. هونئن به مان سمجهندي آهيان ته انسان جي شخصي ڳڻن جو پتو به ان جي احساسن مان لڳائي سگهجي ٿو.

وشال کان لکيل نظم "محبوبيا ڏانهن" پڙهندي به محسوس ٿيو ته هي شخص واقعي ئي وصال جذبن جو حامل، فراخ ۽ اونهي دل رکندڙ، سچاين جي بلند مينار تي بيٺل هڪ وفادار ۽ سچو عاشق آهي. هو اهڙي محبت جو وارث آهي جنهن ۾ ٻين کي نفعو ۽ پاڻ کي نياءَ واري معيار ۾ رکي ٿو. جنهن ڳالهه جو پتو سندس نظم "خودڪشي" مان لڳي ٿو.

دعا آهي ته شل "وشال امير" هميشه ٿڌي چانو جهڙا احساس پڙهندڙن کي تحفا ڏيندو رهي ۽ اسان سندس گلابي احساسن جهڙيون خوبصورت تخليقون پڙهندي کيس بهتر منزل طرف ويندي ڏسون. (آمين)

شبندر چانڊيو

نظم / آزاد نظم / نثري نظم

ريشم جهڙا خواب

مان! پنهنجن

اوجاڳيل نيٽن ۾

ريشم جهڙا خواب

اُٿندو آهيان.

۽

تن سڀني

خوابن ۾

توڪي گڏ گڏ

ڏسندو آهيان.

ينهنجي ڪنوار

پسندو آهيان.

پوءِ مان سائڻ! امن سلامت.

محبت زنده باد جانعرا سٽندو آهيان.

☆☆☆☆

ياد

مون جا توکان ورتي هئي
 پيار جي پهرين چمي ،
 ڪيڏو پي تون چاهين !
 ها ها ! وساري ڪون سگهندينءَ .
 جڏهن به تنهنجو جيون ساڻي ،
 مٺي توکان مٺي وٺندو .
 پڪ سان ياد ڪندينءَ مونکي ،
 پڪ ئي دل ۾ تون ڪڙهندينءَ .
 پيار جون ساروڻيون ساري .

اتڪيل ڳوڙهو

دل ۾ مزار خواهشن جا...

ريزه ريزه خواب اکين ۾ ...

ڏاڍا گهرا زخم مليا هن .

اهي سڀئي ڪنهنڪي ڏيڪاريئون؟

ڪنهنڪي پنهنجا سور ٻڌايون؟

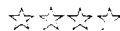
پتر دلين وارا ماڻهو،

ڄڻ پتر جا ديوتا آهن.

سي ڪيئن صدا منهنجي ٻڌندا؟

جنڪي جيئري ماڻهو جو،

رت قربانيءَ ۾ گهرجي ٿو،
 سي ڪيئن آخر مرهم ڏيندا؟
 ڪيئن اسانجا ڳوڙها اڳهندا؟
 بس هن دنيا ۾ ساٿي!
 هر هڪ ماڻهو پنهنجي جهول ۾
 پيڙائن جا پٿر ڍوئي،
 پنهنجو پنهنجو لاش ڪلهن تي...!!
 ڪٿي گهمي ٿو، پيو رڙهي ٿو.
 مان پي هڪڙو آدم آهيان!
 رسمن کان سنگسار ٿيل هان!
 عيسيٰ جيان صليب تنگيل هان!
 من ۾ پيڙائن کي پوکي...
 ٽڪيل ٽڪيل قدمن سان مان!
 پنهنجو لاش ڪنيون وتان ٿو!
 ريت نياڻن خاطر مان پي،
 وڏا وڏا تهڪ ڏيان ٿو!
 منهنجي اک ۾ اٽڪيل ڳوڙهو...
 هڪ ڏينهن پر ڪري پوندو،
 منهنجو دم نڪري ويندو،
 منهنجو دم نڪري ويندو.

امرتا

منهنجن لکيل گيتن تي
 هڪ دفعو اچي جانا!
 پنهنجن چيڙن مهر لڳائي،
 مٿن اهو لکي وڃ تون
 ”گيت سيئي منظور ڪيا مون“
 منهنجا سارا گيت سڪي!
 امر پل ۾ ٿي ويندا.
 امر پل ۾ ٿي ويندا.
 ☆☆☆☆

خودکشي

ان کان اڳ جو
 توکان ٻڌان!
 مان ٿي توکان نفرت ڪيان.
 ساھ واري رڳ ئي
 آئون ٿو گهٽي ڇڏيان!
 هي قلم هت ئي
 اڄ ٿو ڦٽي ڪيان،
 ۽ وڃي ملائڪن کي
 منٿ ميٽر ٿو ڪيان،
 تن کي آئون ٿو چوان:
 خدا جي واسطي توهان،
 ٿورو ٿورو پيار پي...
 نصيب مائهن ۾ لکو،
 جيئن ڪوئي پي نه پوءِ
 خودکشيءَ لاءِ سوچي.

حالات

وري نه ڪڏهن ملنداسين
 دل جليون ڳالهيون نه ڪر
 ها هت جي نه ملياسين!
 ٻئي ڏيهه هلي ملنداسين،
 ۽ ٿي سگهي ٿو هٽري!
 ڪنهن نه ڪنهن موڙ تي
 اوچتو ملي وڃئون!
 جي نه ڪي ڳالهيون ٿينديون!
 اڪيون ته پر آليون ٿينديون؟
 پوءِ سمجهي وينداسين ٻئي
 هڪٻئي لاءِ اڃان چاه آ،
 بس حالتن سماج سان
 ڪرڻو ٿي پيو ناه آ.
 نه ته سڌڪا سڄو ساه آ،
 وري ملڻ لاءِ ويساه آ.
 تون دل جليون ڳالهيون نه ڪر!
 هڪ ڏينهن ضرور ملنداسين!
 پوءِ ڪهڙي پي حالات ۾!!

☆☆☆☆

حرامي ٻار

روڊ تتل تي ننڍڙو ٻار
 پڇري ۽ سڙي ٿو.
 انسانن جي وسطيءَ ۾
 جيئڻ لاءِ رڙي ٿو.
 ڇا هنجي ماءُ ويڃاري!
 جنميندي ئي مري وئي آ؟!
 هن ٻالڪ جي قسمت کان
 قدرت پي رُسي وئي آ؟
 ۽ ڇا هنجو پيءُ ويڃارو!
 غربت جي چڪيءَ ۾ پيسي
 بک مٽائڻ جي ڪوشش ۾
 جيون تان هٿ ڌوئي ويو آ؟!
 يا هنجاءُ ڪي ماءُ پيءُ ناهن؟
 پر هي ڪو الله ته ناهي؟!
 جنهنجا ماءُ پيءُ ناهن ساڻي!
 ها هي هڪڙو انسان آهي.
 جنهنجا ماءُ پيءُ هوندا ليڪن!
 سڏبو ٻار حرامي آ، هي!
 جنهنڪي ڇڻي اڇلايو ويو آ
 پنهنجو پاپ لڪائڻ خاطر.

ان لاءِ سنگدل دنيا ۾ هي،
 پاپين جو اولاد تو سڏجي.
 هنڪي جيئڻ جو حق ئي ناهي
 هنڪي پنهنجو ڪوبه نه چئي ٿو
 هنڪي ڪائي پيڻ به ناهي!
 هنجو ڪوئي ڀاءُ به ناهي!
 هن سان جيڪو گڏجي ڪيڏي
 هنجو ڪوئي يار به ناهي!
 هنڪي پنهنجو چئي ڳل لائي
 اهڙو رشتيدار به ناهي!
 هنڪي نه ڪٿ پيار ملي ٿو
 هرڪوهن کي ڌڪا ڏئي ٿو
 چو جو هيءَ سموري دنيا
 آهي شريفن جي دنيا.

شرفائن جون ڪجهه رسمون هن
 جيڪي قاسي گهاٽ جيان هن
 قاسي گهاٽ هي پڇندو ڪير؟
 هن ننڍڙي جيت کي ساڻي!
 جيئڻ جو حق ڏيندو ڪير؟
 ان داتا ڏس ٿيندو ڪير؟!
 ها مان جو هن دنيا اندر
 ڪنهن پي جيت کان او ساڻي!
 ڪسبو جيون حق ڏسان ٿو.

پنهنجي منهن ويهي سوڃيان ٿو.
 ڇڻ هي انسان، انسان ناهن!
 گندي نالي جا ڪيڙا هن!
 ۽ هيءُ پاپي دنيا مونکي،
 گند جو ڪوئي ڏير لڳي ٿي!
 جنهن ۾ گهمڻ سان هر ڪنهن جا
 ڀرجي ويا بٽي پير آهن.
 پوءِ به ڇو ڪو پنهنجا پير
 ڏوئي آخر ڪونه ڇڏي ٿو؟!
 وشال ڌرتيءَ جي سيني تان
 ڪنڊا سوئي چونه ڇڏي ٿو؟!
 ۽ ڪنهنجن گهرن زخمن تي...
 پها آخر چونه رکي ٿو؟!
 ڇا هر ماڻهو پٿر جو آ؟
 پٿر دليون تن جون آهن،
 ائين ته هرگز ڪونه هوندو؟!
 ڪنهن ڪنهن دل منجهان ڌڙڪو
 اڃان اچي ٿو او ساڻي!
 اڃان ڪي دليون ڌڙڪن ٿيون!
 اڃان ڪي دليون ڌڙڪن ٿيون!

نو پارڪنگ

پيڙائڻ جي ديس ۾
 هلندي هلندي...
 جتي به ساهي لاءِ بيٺو آهيان،
 اتان ڪنهن...
 ”توپارڪنگ“ جو بورڊ ڪٿي،
 منهنجي اڳيان...
 لهرايو آهي

۽

نه چاهيندي پي
 مون هلڻ شروع ڪيو آهي
 اڳتي ئي اڳتي...
 ۽ ها! تازو
 هاڻي هاڻي!
 منهنجي سوچ نگر ساري تي
 ڪنڊا ڦٽڻ لڳا آهن،
 منهنجو من اڳر ساروئي
 تارجر سيل ۽ ٿاڻا ٿيو آ،
 جن ۾ مان پيو سزا پوڳيان ٿو،
 ساهه ڪٿان ٿو.

☆☆☆☆

محبوبا ڏانهن

پنهنجي گريپ ۾
 پلندڙ ٻار جو
 خيال جانان! گهڻو تون رکجان.
 مان ڄاڻان ٿو
 چڱي طرح ته
 ٻار اهو ناهي منهنجو.
 ڇو جو ڪڏهن مان توسان،
 بلڪل ڪونه مليو آهيان،
 توکي مور نه ڏٺو آ مون.
 پوءِ پي پيار ڪرڻ جي ناتي،
 توسان روح جو رشتو سائڻ!
 سالن ڪنان ڳنڍيل آهي،
 تنهنجو هر تخيل ڇڻ ته
 منهنجو ئي تخيل آهي.
 ها او پيا! انهيءَ ناتي سان،
 تنهنجي گريپ ۾ جو سرجيو آ،
 ٻار سو ننڍڙو منهنجو آ.
 ها! ان جو تون خيال رکجانءِ.

تحفو

ڪيڏي نه تون او سائڻڻ!
 بي رُخي ٿي پئي آهين.
 مونکي وساري ڪيئن نه
 غير ٿي وئي آهين.
 اهو به ڪونه ٿي سڄين!
 ته تنهنجو هي خانه بدوش

جنهن خواهشن جو ڳارو،
 سرون اميد جون ڪٿي،
 ڀت پيار واري ناهي،
 من پنهنجي ۾ تولد
 ننڍڙو ۽ خوبصورت
 گهر هڪڙو ناهيو هو،
 تنهن گهر کي ڪيئن هاڻي!
 سيلاب اکين مان آڻي
 هو ڀلا لوڙهي سگهندو؟
 هڪڙو هنجي اکين ۾
 بچيو جو ڳوڙهو ناهي!
 هن ته سمورا ڳوڙها
 توکان جدا ٿيڻ تي
 آهن ڏس ڳاڙي ڇڏيا.
 هنجي نيڻن جي ڌرتي
 هاڻي رڳو بنجر آ.
 نه ته لڙڪ جو هڪڙو
 تون ڏي روز هو تحفو
 پڪ سان اماڻي ها.
 پڪ سان اماڻي ها.

☆☆☆☆

مان آڊيوس آهيان!

ڇڻ مان آڊيوس آهيان!

منهنجي وجود کي

محرومين جا ويون

۽

ڪارا نانگ

ڏنگ هڻي رهيا آهن.

بدڪار ڳجهون

ٻوٽيون نوجي رهيون آهن

منهنجي بدن مان.

منهنجو مٿو...

پنواٽيون ڪاٽي رهيو آهي.

مان ڄاڻ ٿي آڳاٽ ڪري.

جيون جي اونچي جبل تان.

ڪري پوندس موت جي گود ۾.

آئون ڏاڍو ٽڪجي پيو هان
 سوچن جا ڳرا ڳرا
 پٿر هن دماغ ۾ سانڍي،
 منهنجا ڪلها ڳرا ٿي پيا هن
 منهنجن چنگهن مان هوريان هوريان
 ساه ڇڏائيندو وڃي ٿو هاڻي.
 آئون ڪرڻ چاهيان ٿو هاڻي،
 جيون جي هن اونچي جبل تان.
 ها ها ! هاڻي
 مان آرام ڪرڻ ٿو چاهيان.
 هميشه ۽ هميشه لاءِ
 جنهن ننڊ مان ڪڏهن نه اٿان
 اهڙي ننڊ ڪرڻ ٿو چاهيان،
 مان آڊيوس ديوتا آهيان!
 منهنجي موت تي
 ڪوئي نه روئندو.
 ڪنهن به اک ۾ نه ڳوڙهو هوندو
 بس جي آئون مري ويندس ته
 منهنجو روح آزاديءَ سان،
 افق جي هوائن ۾
 چنڊ ۽ تارن کي ڇهندي
 ڌرتيءَ جي وصال گولي تي
 اڏندو رهندو سونهن کي ڏسندي.
 ☆☆☆☆

مون سنگ

مون سنگ ڪيئن هلنديءَ؟
 منهنجا ڪل رستا
 توله ڏک بڻبا.
 چو جو او سانئڻ!
 مونکان ذات ڏانئڻ
 سچ چوائي ٿي.
 سچ جنهن منصور ڪي
 سوليءَ چاڙهايو.
 مخدوم بلاول ڪي
 گهاٽي پيڙهايو.
 سو سچ مونڪي پي
 هڪ ڏينهن مارائيندو
 ڏاهي سقراط جيان
 زهر پيئارائيندو.
 پوءِ تون پريميڪا!
 اڌ ٿي رستي تان
 مونکان ڇڄي ويندينءَ،
 ڏاڍو روئيندينءَ.
 انلاءِ بهتر آ
 تون به هاڻي کان
 مونڪي وساري ڇڏ
 جيئن ٻين وساريو آ.
 ☆☆☆☆

فيصلو

تنهنجو فيصلو، صحيح آجانان!
 چڱو جيون ساٿي ڪو ڳولهي وٺي.
 مان ته هڪڙو ڪنگال شاعر هان،
 توکي خوشيون ڀلا ڪهڙيون ڏيان ها؟!
 مون وٽ ته خوشين جو ڪو نانءُ ناهي،
 مون وٽ ته لڙڪ هن پيڙائون هن.
 تون جو پلٽي آن ڪنهن گلِ مثل
 ڏکڻ ۾ ڪيئن مونسان گهارين ها؟
 تون ته چانڊوڪي آهين ۽ سائنڻ!
 تنهنجي چاهي تي مرڪ سونهين ٿي.
 منهنجي من مان هي دُعا نڪري ٿي،
 تنهنجي چيڙن تي سدا مُرڪ تري،
 ڪڏهن نه ڪوسو ڪوئي واءِ ڏسين،
 جتي هجين سدا سڪبي هجين.
 ڪڏهن نه دل ۾ تون پڇتاءُ ڪجان،
 مون کي ٺڪرايئي اهو بهت ٺڪرائي
 تنهنجو فيصلو، هي صحيح آجانان

☆☆☆☆

ڪينسر

خيال گهرجي

سوڙهي بند ڪوليءَ واري،

دري ڪولي.

ڏور ڏسي ٿو

هو سوچي ٿو!

شايد مان به بيمار آهيان!

انڪري ئي بي چين آهيان.

پر مونکي مرض آ ڪهڙو؟!

هو سوچي ٿو.

۽

پوءِ کيس

ياد اچي ٿو

کيس احساسن جو "ڪينسر" آ

ها!

هو هڪڙو شاع آ.

☆

هڪڙو نظم

مون

هڪ اهڙو

نظم لکڻ چاهيو هو.

جيڪو منهنجن سڀني نظمن کان

سُندر ۽ من موھڻو هجي.

۽ پوءِ بس!

پني مٿان مون

تنهنجو نانءُ لکي ڇڏيو هو.

☆☆☆☆

نه تون روئجان...!

زندگي جي اٿانگي

ڊگهي سفر ۾

اوجھتي اوچتي!

جي ڪنھن موڙ تي،

ساھ پٽيندي پٽيندي

مان گھر ٿي وڃان.

جان! توکي آ تنهنجي،

سونھن جو قسم.

ھا نه تون روئجان.

ھا نه تون روئجان.

☆☆☆☆☆

هل هلون....!!

سمنڊ جي چولين جا مڌر گيت ها
 چادرون واريءَ جون پيرن جي هيٺان
 چاندني سنگ سنگ اسانجي پئي گهمي
 ۽ اسان نيٺن ۾ سرحيا سڀنا ٿي
 ڪيترا مندر اسان پئي جوڙا
 هر مندر ۾ بُت تنهنجو ئي هو.
 پر اچي ويو اوچتو طوفان هو.
 ۽ مندر ها سڀ ٽٽي وڪري ويا.
 بُت اسان جا پر ثابت آهن اڃان
 يا وري هي ٻيو جنم آهي مليو.
 جيڪو پي ٿيو وقت سو گذري ويو
 آءُ هاڻي نئين سفر تي ٿا هلون
 محبتن جا اڻپورا سڀنا مٺي
 جت ٿٽا ها، نئين سري کان ٿا اڻئون
 آءُ ته سيني منجهه هڪپئي جي لڪئون
 ڪيتري خاموش ڏسُ هي رات آ
 هر طرف سڪتو آ ڪاڻي سانت آ
 تون ئي خاموشيءَ جي هيءَ ديوار توڙ
 ٻول ڪوئي گيت مٺو اڄ ته ٻول
 مان سنڌءَ گيت کي ٿو ساز ڏيان
 پنهنجون رڳون ٿاڻي ٿو رباب ڪيان.

هو ته ڏس! سج نئون اڀري ٿو
 اٿ ته هلون پير ميڙڻ ٿا هلون
 مان هلي ٿو پير کي ڏوڻو ڏيان
 ۽ تون هيٺان جهول جهلي بيهجان
 پير ميڙي پوءِ ٻئي هلنداسين
 آزاديءَ جي منزلن ڏي ڪاهيندا
 آزادي ديس جي خاطر ونڻ
 آزادي محبتن سنڌي ماڻڻ.
 اٿ ڏاڍي دير تي ٿيندي وڃي
 اٿ ته هلون تيزتيز تيزتيز
 تيز هل تون تيزتيز تيزتيز
 جيترا وڏا قدم ٿو مان ڪٿان
 تون به مني! ايترا قدم ته ڪڍ
 او منهنجي مهراڻ موهن جل پري!
 تون ئي منهنجي من جي آن مومل چري
 پوءِ ڀلا ڇو پوئتان آخر هلين؟
 توکي منهنجي سنگ سنگ ئي هلڻو آ
 ميدان جنگ ۾ جي اکر مان پير مري
 لاش منهنجي لاءِ توکي وڙهڻو آ.

ڇو ڀلا تون اوچتو رکجي وئين؟!
 اڙي! تنهنجي اک ۾ ڳوڙهو به آ
 او چري! ڇاجي لاءِ تون روئين ٿي؟

پاڻ ٻئي آزادي وٺڻ ٿا هڻڻ
 آزادي جا ماري جياريندي آهي
 هونئن به ڏس! تون جو مونسان گڏ آهين
 پوءِ ڀلا ڪيئن مري ٿو مان سگهان؟
 جان تون ئي منهنجي آهين زندگي
 قدم وڌاءِ قدم وڌاءِ اڳتي هڻڻ
 هو ته ڏس هن جبل جي پوئتان
 سچ نئون مک آ پنهنجو ڪڍيو
 ڪيتري خوشبو اٿي آڌرتيءَ مان
 آزاديءَ جي لال پريءَ پاڻ کي
 سينگارڻو آرت رڳيل ويس سان
 اچ ته مني هٿ هٿ ۾ قابو ڏئي
 ان جبل جي مٿان ٻئي ٿا چڙهڻ
 آزاديءَ جي ڏنگن ڦڏن پيچرن تي
 آزادي ماڻڻ تائين هلندا رهڻ
 سچ جو هي ديوتا ڏس
 پاڻ سان گڏ ٿو هلي
 جيڪو توه ۾ مون جيان ئي
 آزاديءَ جو عاشق آ
 جيئن مونکي تون ٿي چاهين
 ۽ توکي مان ٿو چاهيان
 هوبهو ئي ٿيڻ هي!
 سچ ٿو آزاديءَ کي چاهي.
 سچ ٿو آزاديءَ کي چاهي.

☆☆☆☆

آڪاس تارا

آڪاس تارا اچي مڙن ٿا
 پيا ڪلن ٿا، ڇڻ طنز ڪن ٿا
 ۽ مان اڪيلو ويٺو جو آهيان
 پيو سوچيان ٿو
 يادن ساگر ۾
 ٻڌان تران ٿو
 ياد اچن ٿا
 اُهي سمورا ڏينهن ساٿي
 جن ۾ منهنجي اداس ٿيڻ تي
 اداس ٿيندي مون کان پڇيو هئي
 ”وري تون چالو اداس آهين؟“
 ڏسين نٿو؟ ڇو خاموش آهين؟“
 نه مون جو توکي جواب ڏنو هو.
 پوءِ تون پاڻيءَ ۾ گلاس کڻي ڪيئن
 مٺي اچي مون مٿان هو هاريو
 ۽ مون ڪيئي تهڪ ڏنا ها
 تهڪ جن تي آڪاس تارا
 جلي ويا ها!

۽ ماڻهو سارا باه وانگي

بري پيا ها!

تهڪ ڏئي ۽ تنهنجون سڪيون!

توڪي هر هر توڪڻ لڳيون هون.

ياد اچن ٿا سي ڏهاڙا

جن ڏينهن ۾

مون تنهنجي پيرن جي مٽي ميڙي

تنهنجي پيرن جي پازيب چيڙي

توڪي چيو هو او منهنجي جانان!

مونڪي نه هرگز پلاجهان تون.

سي ڏينهن ساڳيا وري او مٽري!

شايد ته ڪڏهين به ورثا ناهن.

جي ڏينهن ساڳيا وري نه سگهيا

ته منهنجي اداس ٿيڻ تي مونڪي

او منهنجي جانان! ڪير پرچائيندو؟

منهنجي ميرن، گهنجيل کٽن تي

گلاس پاڻيءَ جو ڪير هاريندو؟

پيو سوچيان ٿو

اُپ ڏي ڏسان ٿو

آڪاس تارا اچي مڙن ٿا

۽ طنز ڪن ٿا

مون تي ڪلن ٿا.

☆☆☆☆

تاج محل

جان! مون کان نه پڇ ته مان ٿولئ
 جا تاج محل ڪو جوڙي ٿو سگهان؟
 جان! مان شاهجهان بادشاهه جيان
 ڏاڍي ۽ ظلمتن جو زور ڏئي
 ڪنهن به مزدور جي پگهر، رت سان
 ڪنهن به محلات جي ها پيڙه رکي
 غريب ڪنهنجي محبت کي مٽي!
 ها! لڄائڻ نٿو هرگز چاهيان
 جان! مان وقت جو بادشاهه ناهيان.
 جان! تون ايئن پي نه سوچ ويهي
 ته منهنجو توسان ڪوئي پيار ڪونهي.
 مونکي توسان ته گهڻو پيار آهي
 تڏهن ئي پنهنجي من ۾ او جانان!
 مون عقيدن جي مٽيءَ کي ڳوهي
 ڇت-ديوار پيار مان ناهي
 هڪ مندر ننڍڙو تنهنجو ناهيو آ
 جنهن ۾ بت تنهنجو ئي رکيل آهي
 ۽ جنهن ۾ مان به تنها ئي آهيان.
 جان! مان تنهنجي عبادت ٿو ڪيان

مون ڏيئو ٻاري رکيو آرت سان
 ۽ تنهنجو نانءُ لکي ڪاغذ تي
 مون چميو آهي تنهنڪي ايئن مٺي!
 جيئن مزارن تي ڪوئي لائون چمي
 ڪو پوڄاري جيئن عقيدتي مان
 پڙهي صحيفا پيو چمندو آ.
 جان! مونڪي قسم آ تارن جو
 نيري ساگر جي ٻن ڪنارن جو
 تون منهنجي من جي آهين جل پري
 موم پي تنهنجي سندر تا تي جلي
 تون منهنجو خواب آ، تمنا آ
 تون منهنجو گيت ۽ احساس آهين
 تون چنڊ آهين، تنهنجون ڪٽل سڪيون
 نيري آڪاس جا چڻ تارا هن
 تون ئي گلاب جي خوشبوءِ آهين
 تون ئي ته مُند آن بهارن جي.
 مونڪي تنهنجو قسم آ او جانان!
 توکي مان جان کان وڌ تو چاهيان
 مان تولد آپ مان تارا توڙي
 ها سندر مالهيا تو ٺاهڻ چاهيان
 پر تون به منهنجي نيئن ۾ او سڪي!
 هي محبتن جو ساگر ڏس ته سهي
 تون منهنجي چيچ کي به وٺ ته سهي

مان تنهنجي سنگ ٿو هلڻ چاهيان.
 مان مڃيان ٿو ته تون به مونکي مٺي!
 ها ايترو ئي چاهيندي آهين
 جيڏو ساگر ٿو ڪنارن کي چاهي
 جيڏو پوئرو ٿو گلن کي چاهي
 جيڏو مصور ٿو رنگن کي چاهي
 ۽ برج سان ٿو تصويرون ٺاهي
 ها مٺي! تون به رات جو ننڊ ۾
 مونلاءِ خواب کي اُٿندي هوندينءِ
 ۽ منهنجي پيار کي تون ياد ڪري
 چوريءَ چوريءَ ويهي روئندي هوندينءِ
 جان! تون خواب ڀل نه اُٿندي ڪر
 پر توکي قسم آ محبت جو
 منهنجي يادن ۾ ڪين روئندي ڪر
 جي توکان ٿي سگهي ته تون مونکي
 پنهنجي خيالن مان پي آزادي ڏي
 پر توکي قسم آ او جانان!
 خيال مونکان نه ڪو واپس وٺجان،
 جيڪي به تولئ ٿو سڀنا اُٿيان
 تن مان هڪڙو به نه سڀنو ڪسجان.
 تن مان هڪڙو به نه سڀنو ڪسجان.

☆☆☆☆

شاعري!!

جوين جي گذري ويل
 پلن جي آن ڊائري
 منهنجي مٺي او شاعري!
 منهنجي سڪي او شاعري!

ڪيڏي نه بي چئي آهين
 مون کان رُسي وئي آهين
 توکي انسواءِ ڏس ته مان

ڪيڏو نه ها! ويڳاڻو هاڻ
 سوچ ۾ ٻڌل ٻڌل
 هميشه چپ تو رهان
 مون تي پيا ماڻهو ڪلن
 پيا ٿا مون تي تهڪ ڏين
 رنو ٿي ڇير؟ ٿا پڇن
 ڪهڙو جواب تن کي ڏيان
 ها ڪيئن تن کي مان ڏسيان
 ته منهنجي پرين جي سڪي
 ۽ مون کان منهنجي شاعري
 رسي هلي وئي آهي
 جنهنجي صورت هوبهو
 منهنجي مومل جهڙي آ
 جن ٿه هوءَ به سومل آ
 ۽ سندس ادائون پي
 ڪاڪ راڻيءَ جهڙيون هن
 ڏاڍي هوءَ ساڙولي آ
 جي اچي ٿي پريميڪا
 شاعري رسي وڃي
 ڏينهن ۽ مهينا ڪي
 سال ٿي رني رهي.

ڏس ته تون اي شاعري!
 چو ايڏي سنگدل آهين؟
 مون کان وڃي ڏور تون
 ڪهڙي ماڳ تي رهين؟
 جت نه منهنجي دانهن پي
 توکي پهچي ٿي سگهي
 مان ته توله تو رڙان
 پر تون ڪنهن بي ڪوي جا
 ڳل ٿي ڇهندي رهين
 چپ ٿي ڇمندي رهين
 پيار ۽ پابوھ مان
 ها سندس ٿي جهول ۾
 پينگھ ٿي ڇهندي رهين
 ڏانئڻ ٿي سندس جگر
 ٿي هورڙيان ڪيندي رهين.
 اڄ اچي منهنجي جگر جو
 آخري گترو پي ڪڍ
 بس انهي جي موٽ ۾
 مون کان اهڙو نظم لکاءِ
 جهڙو اڃان تائين نه ڪنهن
 مها ڪويءَ لکيو هجي
 منهنجي انهي تخليق ۾
 آزاد سنڌ پي هجي
 سونهن منهنجي پرينءَ جي
 سادگي وري انهي ۾

مارئي جهڙي هجي.
 لفظ لفظ مان رڳو
 دليري دولهه جي بکي.
 جيئرم جي ضمير جيان
 اصلاح پل ڪيڏي ڪجي
 ڪا ست نه مٽجي سگهي.
 جنهن ۾ درد چوليون ٿي
 سمنڊ جيان چلندو رهي
 ۽ ڏيئي جي لات ٿي
 هر گهڙي ٻرندو رهي.
 جنهن نظر ۾ رڌم پي
 تاري جيان ٿم ٿم ڪري
 پوءِ پڙهندڙ هر اکر
 ذهن ۾ سانڍي رکي
 پنهنجي هر سوچ کي
 ست ست ۾ پسي
 مونڪان اهڙو نظر لڪاءِ
 منهنجي مٺي او شاعري!
 منهنجي سڪي او شاعري!
 ☆☆☆

فالح

سنو فال جي
 تڌڙي هوا جيان
 تنهنجون ساروڻيون
 منهنجي ذهن ۾
 گهلي رهيون هن
 دماغ منهنجو تنهنجي يادن سان
 سن ٿي رهيو آ
 جسم مان ست پي
 وڃي ٿو هلندو
 لڳي ٿو مونکي
 تنهنجي يادن جو
 فالح ٿي ويندو.
 ☆☆☆☆

سهيڙ مونکي

خزان جي موسم
 اسانجي نيٺن ۾ آهي ترسيل
 پيلاڻ بڻجي وجود ويو آ
 آ شاخ هر هڪ سهارو چنيو
 پيا زرد پتن جيان چڻئون ٿا
 اسان سوچيئون ٿا.....
 توهانجي خوشبو اسانجي ساهن ۾
 ڪيئن آخر سمائي؟
 اسانجي ساهن ڪٿڻ تي پي جو
 وڌي وئي هت بندش آهي
 اسان سوچيئون ٿا.....
 توهان جي ڪن جي واليءَ جهڙو
 ڪٿي اسانجو نصيب آهي؟
 اسان توهان جي چين جي سُرخي
 به ڪونه تيا سي
 نه ئي ساڻي!
 موهيڙن جي ڪريم بڻياسي.
 اسانجو اهڙو آ پاڳ ڪاڻي؟
 اوهانجي نيٺن جو سُرمو بڻجون
 يا اوهانجي چوليءَ تي ٽانڪيل

۽ ڀرت ڀريل ڪو گل بڻجئون
 اسانجو اهڙو نصيب ڪونهي.
 توهان اسانجو خواب آهيو...
 پر اوهانجو خيال بڻجئون ،
 اسان جو اهڙو آڀاڳ ڪاٿي؟!
 اسان جو پاڳ ۽ آس سائين!
 نڀاڳ آهي . نراس آهي ،
 نراس آسن کي ويٺا پاليئون.
 ها ها! او جانان!

اسان ته ننڍڙا شاعر به ناهيون
 جو گيت سرجي ، توهان جي سونهن جا
 توهان کي اريئون
 نه ئي اسان سنگ تراش آهيون
 جو مورتِي ڪا توهان جي ناهيون
 اسان ته مصوري به ڪونه ڄاڻئون
 جو لڙڪ ڳاڙي رنگين سانئڻ!
 توهانجي سُندر تصوير جوڙيون.
 اسان ته آهيئون رولاڪ ماڻهو
 ڏهاڙو سارو پيا رليون ٿا
 توهانجي يادن ۾ پيا پئڪئون ٿا
 توهانکي هيءُ التجا ڪيون ٿا
 پليز! هاڻي سهيڙيو مونکي
 وڌيڪ ايڏو نه روليو مونکي
 رلي رلي مان ٽڪجي پيو هان
 رلي رلي مان ٽڪجي پيو هان

☆☆☆☆

خوشبوء...!

هر روز منهنجا

نيٺن پويٽ:

اڏائي

تنهنجن

گلاب گلن تي

ويهندا آهن.

چمندا آهن

خوشبوءِ جانان.

☆☆☆☆

تون پڇين ٿي؟!

تون پڇين ٿي!

مون وٽ ڪهڙي دولت آهي؟

ها مون پنهنجي نيشن جي پندار ۾ جانان!

ڳوڙهن جو هڪ سمنڊ رکيو آ

جنهن مان اداس لمحن ۾ ويهي

موتي چونڊي

لڙڪن جون مالهاڻون پوئي

توڻ گيت پيو لکندو آهيان.

مون وٽ هڪڙو گلدستو آ

جنهن ۾ ڪوئي گل نه رکيو آ.

مون اڄ تائين!

چو جو تو جهڙو ڪو مونکي گل نه مليو آ.

ه ها مون وٽ هڪڙي جائي تصوير رکيل آ

جنهن ۾ مون نه رنگ پريو آ ڄاڻي وائي.

تون ڄاڻڻ ٿي چاهين ڇو؟!

ها! ٻڌ! انلاءِ...

جيئن ڪوئي پي تنهنجي نه تصوير سڃاڻي

توڪي ڄاڻي

تنهنجي مٿان نه شڪ کي آڻي.

منهنجي سائڻ! توڪي اڄ هڪ راز به ڏيان ٿو

جي تون چاهين مون مان ڪڏهن جان ڇڏائين؟!

مان جو تنهنجو وشال سڄڻان ٿو

ان جو ڪارڊ پين هي آهي

بس تون پين جي نب کي پڇجانءِ

پاڻهڻي شاعر تڙبي تڙبي

جيئري ٿي مري ويندو.

هرڪنهنڪان وسري ويندو.

هرڪنهنڪان وسري ويندو.

☆☆☆☆

اڌ ۾ رهيل نظم

منهنجي ڌاڙيءَ ۾

هڪڙو نظم

اڌ ۾ رهجي ويو آهي.

منهنجو اهو نظم

ڪنهن حسينا جي وارن ۾ اٽڪي

ڏور هليو ويو آ.

۽ ها شايد حسينا بي

وارن چڱ مان ڪري پيو آ

قشي ڏيندي.

هاڻي جڏهن اها حسينا

وهنجي سهنجي آئيني جي سامهون ايندي

مرجهيل ڪنهن گل جهڙو

اڌ ۾ رهيل نظم وري

پويت بڻجي اڏري اچي

ها! حسينا جي وارن ۾

اٽڪي ويهندو.

وارن چڱ تي جهولو جهلندو

خوش ٿي موٽي مونڏي ايندو

اڌ ۾ رهيل نظم منهنجو پورو ٿيندو.

☆☆☆☆

ٻڪُ جهل...!!

مون جيان

ٻڪُ جهلي

ڳوڙها ڳاڙي

هٿ تريءَ تي

ڦوڪون ڏي

موتي سارا

هٿ ريڪائن

منجهه وڪير

ڏسئون!

مون جيان

تنهنجي هٿ تي

صليب ٺهي ٿو؟!

☆☆☆☆

پلي ڪارڊ

اسان امن جا پلي ڪارڊ ڪڍي

ٻاهر نڪتاسين!

اسان جا مطالبو مڃيندي

هنن راءِن جا منهن

اسان تي

ڪولي ڇڏيا.

☆☆☆☆

جي هيل اچين!

تون جي هيل اچين!

ويس اچو اوڙهي اچجان،

۽ جي پاڙيب هجئي پيرن ۾

خيال سان قدم کڻجان!

ڪٿي ڪو خوبصورت خواب مان

اٿي نه پوي!

هميشه ننڊ سندس

پوءِ هاڻي نه پوي.

☆☆☆☆

شاعري روپ

اڌ رات ستارن ڇڄو
 مُرڪي مونڪي
 شاعري - ڪهڙي ڪهڙي
 روپ ۾ سينگاري ٿي؟
 سڀئي روپ ڪڍي مون جو ستارن کي ڏنا
 ڪيترا ڇنڊ ۽ تارا هئا نظر منهنجا
 وائي هرڪا منهنجي
 شام ڪا سرمائي هئي
 گلن جي روپ ۾
 ڪيترا ئي بيت هير
 شفق جي رنگ جهڙا چوستا هيا مون وٽ
 مگر نه تو جهڙو غزل
 نه ڪوئي گيت هيو.
 تو جهڙي خوبصورت
 شاعريءَ کي ڳولهن مان
 ان وقت کان جان ها نڪتو آهيان.

مرڻو ڪين آهيان

هي تيز سمندر گرجي ٿو
 ۽ گيت وڃن ۽ گهڻائي
 ٿو موت پري کان دور
 ها مون کي ٻيو ڏيڃاري
 مان مرڻو هان، مان مرڻو هان
 ڇڻ سج جو ڪوئي ڪرڻو هان
 جو رات ٿيڻ تي گهر ٿئي ٿو
 ۽ تارا ٿر ٿر ٿي ٿا
 ها منهنجي مرڻ کان پوءِ منهنجا
 هي گيت سمورا پيا جيئندا
 ۽ مان پي تن ۾ پيو جيئندس
 مان مور نه ڪڏهن مرڻو هان
 مان جيئندس پيو، مان جيئندس پيو
 ها تنبوري جي تارن ۾
 ۽ سڀني رپ جي راڳن ۾
 مهران جي گهرين موهن ۾
 ها ڪنهنجي سڀني سوهن ۾
 مان جيئندس پيو، مان جيئندس پيو
 مان مور نه ڪڏهن مرڻو هان.

الوداع الوداع

زندگي! تنهنجي ڪنن سفر منجهان

تنگ ٿي اچ مان...

توڪي چئي الوداع ٿو وڃان

موت منڙي جا وڃي ٿو

ڳل ڇمان،

۽ قبر منجهه سُمهان.

الوداع الوداع

او زندگي بندگي!

منهنجي مٺي!، منهنجي سڪي شاعري!

معاف تون مونکي ڪجان

توڪي ڇڏيون ٿو وڃان

ناتا ٿوڙيون ٻيو وڃان.

الوداع الوداع

تو ۾ هو سنسار سارو

ڇاه منهنجو، ساه منهنجو

تنهنجي اڳر منجهه آهي

منهنجو بالڪيڻ گذريو

۽ جواني منجهه آ

هت ئي مون قدم رکيو

ٿورين ٿورين ڳالهين تي
 آهي مون رنو ڪليو
 او شهر ويران الوداع
 اي منهنجا گهر الوداع
 الوداع الوداع
 تنهنجو پاڻي پيئندو هئ
 ڏاڍو هوندو هو منو
 آب حيات کان سئو
 اڄ پي مرڻ کان اڳ مان
 آخري ڍڪ ٿو پيئان
 منهنجا پاءُ الوداع
 سنڌو درياءُ الوداع
 الوداع الوداع
 دل منهنجي ۾ آهين تون
 هر گهڙي هريل رهيو
 انا الحق جو درس مونکي
 آهين تون ڏيندو رهيو
 حق موجود! حق موجود!
 سائين سچل! اڄ کان...
 تنهنجي طرف ٿو اچان
 هن ٿڪن جهڙي دنيا کي، چئي مان الوداع
 ☆☆☆☆

آخري نظم

خواب چانديءَ جهڙا ۽
 سون جهڙيون حسرتون
 حوصلا فولاد جهڙا
 تازا ۽ توانا جانان!
 ٿي ويا خاڪ سڙي
 دل آهي ڏاڍي ڪڙهي
 جيئڻ تان ارواح آ ڪڇي ويو
 موت ڄڻ ته سامهون آ اچي ويو
 الوداع الوداع
 گيت گانا، جانِ جانان! توکي پهتا
 مون سي آهن تولد لکيا، توکي ارييا
 آخري نظم لکان ٿو، مان وڃان ٿو

آسمانن تي وڃي گهمان رهان ٿو

الوداع الوداع

نفرتن جي دائري ۾ آهيون ڀلندا رهيا

بغاوتن جي زهر کي، هر قدم ڳهندا رهيا

جيڪو اسان کي لوڪ کان، هر گهڙيءَ ملندو رهيو

پو پي مون وٽ پيار جو، اڻ ڪٽ هڪڙو سمنڊ هو

جنهن مان محبتن جا موتي، وڃيندا رهيا آهيون

پر سماج جي هٿان، مٽيءَ جي رانديڪي جيان

تڏبا رهيا آهيون، ڀرندا رهيا آهيون

ها عيسيٰ مسيح جيان، صليب سوچن جي مٿان

تنگبا رهيا آهيون، کلندا رهيا آهيون

لکندا رهيا آهيون، گيت توانا جوانا

حسن جا رنگين ڳانا، پوئيندا رهيا آهيون

سونهن تنهنجيءَ جا ترانا جوڙيندا رهيا آهيون

ها مون جيڪي گيت هن تولد لکيا

سي به هن مونساڻ گڏ جهوميا نچيا، تڙپي آتيا

۽ منهنجي قلم آهن، رت جا ڳوڙها رُنا

سچ ته گهڻين پيڙائن ۾ پيڙبا رهيا آهيون

پر هاڻي پيڙائون سڀ، پاڻ سان مان گڏ ڪئي

ها مٽيءَ جي سخت چادر، ٿو مٿان اوڙهي سمهان

الوداع الوداع

چند گھڙيون جن به يارن سان رهيم
 ۽ جنهنجي لاءِ پي ٿورڙو لکيو اتر
 جن به منهنجا گيت آهن ڪٿ ٻڌا يا پڙهيا
 تن سين جي نانءُ توهي آخري نظر ڪيان
 شايد هن کان پوءِ نه گيت ڪوئي پيو لکان

الوداع الوداع

او سچ لوج! الوداع

پيڙائون سڀ الوداع

او هند، سنڌ! الوداع

او ڪائنات! الوداع

او منهنجا گهر! الوداع

او منهنجا شهر! الوداع

او گهڻيون چارا! الوداع

او منهنجا پيارا! الوداع

الوداع الوداع

☆☆☆☆

ناچڻيءَ جي نانءَ

تون جڏهن پهريون دفعو ميلي منجه آئي هئينءَ
 تنهنجي چهري تي اداسي هئي، سهڻي ٿي لڳينءَ
 هاڻي ٻه چار سال وقت ويو گذري آ
 تنهنجي چهري تي مُرڪ آهي، بدلجي وئي آن
 هاڻي به آهين سُندر پر نه اها سونهن اٿئي
 ها جوانيءَ جو سج جلد چو پڏي ويو اٿئي؟
 تنهنجي وارن ۾ اڳيون گل چو ڳاڙهو ڪونهي؟
 تون جڏهن وار ڪولي ٿورو جهومندي هئينءَ
 توسان گڏ نوٽ ۽ ڪيئي دليون به نچنديون هيون
 تون نئين سال جڏهن ميلي ۾ اچين جانان!
 توکي قسم آ! اڳيون ويس تون پاڻي اڇجان
 تون انهي ويس ۾ مونکي ڏاڍي وڻندي آن
 ها مونکي پنهنجي ڪويتا ڪا لکيل لڳندي آن.

يادن جو ڪرفيو

منهنجن خيالن تي

تنهنجي يادن جو ڪرفيو لڳل آ

منهنجي نيشن جي درين مان

ڪوبه پويٽ جهڙو رنگين خواب اڏري

منهنجي ذهن جي شيلف ۾

پهچي نٿو سگهي

چو جو !

تنهنجي يادن جا تيز اليڪٽراني شعاع

جيڪي منهنجي من ۾ پاڳل ڪي

هريل شاڪ هٿن ٿا

پويٽ جهڙن رنگين خوابن جا

نازڪ پرڙا ساڙي ڇڏيندا.

☆☆☆☆

سوچون ۽ فرق

جيئن تو پنهنجن سوچن جو

دائرو محدود ڪيو آهي

۽ سوچين تي فقط فقط

هڪڙي لفظ ”مان“ جي لاءِ

جيڪو تنهنجي پاڻ لاءِ آ.

هاڻي مان پي سوچيان ٿو

سانئڻ! لفظ هڪڙي لاءِ

سو لفظ آهي ”ڪائنات“

جنهن ۾ سمايل آهن پاڻهي

ڪيئي لفظ

جيئن اي جانان!

تون ۽ مان!

پيار - امن

تارا - چنڊ

۽ خوشبوءِ

ها او مڙي! مونسان ڪيڏي ٿريچڊي آهي

مان تو جهڙو ٿين ٿو چاهيان

پر پوءِ پي!

تنهنجن. منهنجن سوچن ۾

ڏس ڪيڏو فرق آهي!؟

☆☆☆☆

پيتا

منهنجي ڪوٽا ڪاڪ جي راڻي

هن ڪتابچي جي صورت ۾

پيتا ڏيان ٿو

سونهن سچيتا واري ديويءَ

پنهنجي سحر کي

جيڪا خود پي مون وانگر ئي

شعر نگر جي رهواسڻ آ.

وينگس

هڪڙي وينگس، جنهنجي عمر
 جوڀن نڪريو تازو تازو
 اڀڙو چهرو، چانڊوڪيءَ جيان چمڪڻ وارو
 اڪيون هنجون، ڪاريون ڪڪورڻ
 ڪينجهر جي گهرائيءَ واريون
 وار وينگس جا ڪارا ڪارا
 ڊگها واسينگن جهڙا
 تازن رسيل ڄمن جهڙيون ڇاتيون انجون
 ۽ آواز ۾ هنجي آهي
 سر سنگيت جو رڌم ڀريل
 هڪ ڏهاڙي منهنجي گهر ۾
 مهمانن جيان آئي هئي
 ۽ پوءِ هنجي ويڃڻ پڄاڻان
 سيني واري شيلف ۾ رکيل
 منهنجي دل جو
 دهڪو گهٽجي ويو آهي
 منهنجي نيٺن ننڊ سان گڏجي
 سڪون ڪاڏنهن اڏري ويو آ
 هاڻي سمورو ڇين وٺڻ لڏ
 مان ان وينگس کي تو ڳوليان
 مان ان وينگس کي تو ڳوليان

گروي

مون پنهنجون سڀ مرڪون

تنهنجي کاتي ۾ لکيون

۽ پنهنجا خواب، تمنائون

احساس ڪلئي

تو وٽ گروي رکيا

پر تون به منهنجي اميدن جي

بتل ڳنڍي سوتي

گروي مٺي!

ڪنهن ٻئي وٽ آن پيل.

☆☆☆☆

وچوڙي جي سالگره

مان پنهنجن شديد محبتن کي

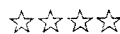
خاموشيءَ جي چادر اوڙهي

دل جي اونداھي قبر منجه

دفنائِي ڪونہ سگھيس.

مون نيئن مان اڏري ويل ڄمين کي

ھنجي ملائم ڳٽن واري سرحد تي
 پنڌ ڪرايو ۽ ڇڳرايو
 مون هن لاءِ شوق جهڙا گيت لکيا
 ۽ مون ھنڪي
 تيگور جي نظم ۾ جهڙو خط لکيو
 جنهنجي موٽ ۾
 ھن هو ھڪڙو تھڪ ڏنو
 تھڪ جنهن ۾ طوفانن جي تيزي ھئي
 جنهن منهنجن خوابن جي ڪشتي
 تاڪ تاڪ آ لوڙهي ڇڏي.
 ھن منهنجن احساسن ۽ آدرشن کي
 ڊسٽين بڻائي پنهنجن
 پيرن ۾ چيپاتي ڇڏيو
 ۽ پوءِ مونتي پيڙائن جو ٽئڪس مڙھيو
 ھاڻي مان ماضيءَ جي ميوزم ۾ ويهي
 دل جي ٽڪرن،
 احساس جي کوٽن سڪن سان
 ھر سال آھيان ملھائيندو او ساڻي!
 ويوڙي جي سالگرھ.

جي پڇين مونڪان

منهنجا محبوب!

جي پڇين مونڪان

هجر جو وقت پيو ڪيئن ڪٿيان؟

نيئن مان لڙڪ جا موتي سوئي

تنهنجي تونانءَ جي مالها سوريان.

منهنجا محبوب!

جي پڇين مونڪان

توکان ٿي دور پيو ڪيئن جيئان؟

اٺين جيئن شمع منجهان

آخري ڪا چڻنگ پري،

۽ ڪنهن گل جي

جيئن آخري پتي ڪا چڻي.

اٺين مان موت کان اڳ

آخري ٿو ساهه کڻان

۽ مري وڃڻ لاءِ روز پيو پل ڳڻيان.

☆☆☆☆

بهارن کي چئجو!!

بهارن کي چئجو!
 اسان جي اڱڻ تي
 نه ئي گل گلابي
 نه رابيل آهن.
 انهيءَ لاءِ اسان جي
 اڱڻ تي نه اچجو.
 وڃي بلڪ ڪنهنجي
 گلابي ڳلن تي
 ها مُرڪون وکيري
 ۽ مغرور ڪنهنجي
 جذبن کي ڇيڙي
 پنهنجي اچڻ جو پيغام ڏيڃو.

بهارن کي چئجو
 اچا ، ڪارا بادل
 اسان جي آجايل

۽ ويران اڳڻ تي
 اچي ڪين ڪڏهين به برساتڻجو.
 اهي ٿڌڙيون هيرون
 ۽ ٿڌڙيون ٿڌڙيون
 ڪڻي دور وڃجو
 ۽ محلن تي وسجو
 جتي شيشي درين مان
 بيهي مه جبينون
 ڏسي پاڻي نيسر
 پيون مرڪنديون
 ۽ نڪري اڳڻ تي
 اچي تڙڳنديون.

بهارن کي چئجو
 هي ويران گهر آ
 هتي ڪجهه به ناهي
 توهان کي هتي ڪونه
 فائدو ڪو رسندو.
 انهيءَ لاءِ توهان پي
 اتر ٿي وڃجو
 جتي ڪوڙ فائدو توهان لاءِ آهي.

اهڙو فائدو جنهن لاءِ
 اسان پنهنجو جيون
 ويران ڪيو آ
 اسان جنهن لاءِ پنهنجي
 خوشين جي موڙي
 گروي ڏني هئي،
 انهي آسري تي
 گهڻو وياج ملندو.
 مگر پنهنجي موڙي وڃائي ويناسين

بهارن کي چئجو
 اسان کي توهان جي ضرورت ئي ناهي
 اسان زرد پتا ڇڻ ٿي پيا هون
 خزانن جا يار بڻجي ويا هون
 اسان جي اڱڻ تي توهان پل نه اچجو
 بهارن کي چئجو.

☆☆☆☆

ياد رکجو!

ياد رکجو!

نه روئجو

پر سڀئي مُرڪجو

ڳالهيون ڪجو

پيار جي رستي تي هلندي

پيار مُسافر ويو شهيد تي

۽ سڀئي

مُنيون پڪوڙي

هر آواز

عشق زنده باد جو هڻجو نعرو

جيڪڏهن مان اوچتو ماريو وڃان

زهر ڏئي

يا وري

گوليءَ سان.

☆☆☆☆

خواب سڙن

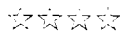
خواب ٽانڊن تي سڙن
 دل جون ڳليون سڀ ٻرن
 دردُ دونهين جيان ڏکي
 جيئڻ ئي ناسور ٿئي
 پوءِ ڪبي ڇا زندگي؟
 ٻن وڃهي ڪل بندگي
 سڀني کان پري ٿبو
 موت کي پنهنجو ڪبو.

بيٺر جهڙي چوڪري

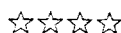
تشو پير ۾ ويڙهيل
 سنهڙي بوتل جهڙي چوڪر
 توتي ڪنهنجي نگاهه نه آهي
 هرڪو وسڪي ڳولهي ٿو
 ۽ مون وٽ جو ڪجهه پي ناهي
 اهڙي صورت ۾ جي مان
 توکي پنهنجي سيني لايان
 پنهنجن چپن تي آڻيان
 ڇا تون مولائي ”بيٺر ٿيندين؟“

درد جي موسم

ڪاش! جو درد جي
 مخصوص ڪا موسم هجي ها
 جيئن اونهاري جي پٺيان
 سرد پارا ٿا اچن
 ۽ بهارون ٿيون ورن
 تيئن اسان جي زندگيءَ ۾
 گوڙچ خوشين جا ڦٽن ها
 سڪڙيون گل تي ڪڙن ها
 ۽ اسان جي چين تي پي
 مرڪ جا پيرت ويهن ها.

ڪاش ! اسان جي درد جي
 موسر وڃي ها الهي
 چند ڏينهن لڏ سهي
 چهري اسان جي مٿان
 اداسين جا گهرا بادل
 ڪاش وڃن ها الهي
 ۽ اسان جي دل ڌرتيءَ تي
 چند ڪو روشن ڪڙي ها
 ٿيڙو ڪا ڪٽي ڪڙي ها
 ڪاش ! جو ويوڙي پويان
 ميلاب جون بوندون وسن ها
 ۽ اوچتو ڪٿ اوچتو ئي
 اوچتو ملي وڃو ها
 هيئن نه جانان !
 ڏور هڪٻئي کان هجئون ها
 ڪاش ! جو تون چند-
 مان تارو هجان ها !
 تنهنجي جهوليءَ ۾ ڪٿان ها
 پر هي ڏس ! انسان ٿي ڦاٿا آهيون
 انسان ! جيڪو پنهنجي هٿ لڪير جو ئي قيدي آ .

نه مُرڪون سجن ٿيون

اسان جي ڇپن تي نه مرڪون سجن ٿيون

اسان درد جو ڪوئي اهڃاڻ آهيون

. اسان جو آ ٻچن تائين ۾ گذريو

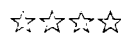
نه رانديون ڪيون سين، نه خوش ٿي ڪلياسين

۽ آئي جواني ته گذري به ويئي

پتو ئي نه پيو!

ڄڻ ٻچن ڪناري تان لڙهندا اچي

پيريءَ جي پيڙ ڪناري پڳا سڀ
 رڳو ياد وڃي جا ليڪا ٿا ڏسجن
 اها پهرين محبت ۽ اُن ۾ ناڪامي
 وري تيارو دل لڳيءَ جون ڪهاڻيون
 مگر درد دل جو نه ڳڙجي سگهيو
 ويتر به جان! اڏندو ويو
 مرهر شاعريءَ جي به رکندا رهياسين
 مگر درد ڪينسر ڇڏيو ڪين جانان!
 هي ساڻ مونسان هلندو رهي ٿو.
 ملينءَ تون ته هڪڙي پل لاءِ ڪلياسين
 مگر پوءِ جانان! اچي ياد ويو
 آهي سو تڏهن اچي ٿو جهتي
 مياڻي ڪس
 وري مُرڪ جي سنهڙي حاصـ
 غمن جو وڏو پوسٽر ويو لڳي
 تڏهن ئي ته جانان! توکي چئون ٿا
 اسان جي چين تي نه مُرڪون سجن ٿيون
 اسان کي ائين خوش رهڻ لاءِ نه چم تون
 اسان درد جو ڪوئي اهڃاڻ آهيون.

مھ جبين

تون مون کان آهين دور ڪيئن مان چوان ؟
 تنهنجي يادن جي خوشبوءِ ٿو محسوس ڪيان
 منهنجي ڦڦڙن جي هر هڪ سوراخ ۾
 ها تنهنجي سمائل آ سُرهاڻ مٺي!
 تنهنجي نالي وڃن منهنجي دل جون تندون
 تنهنجي يادن جي ساڀي پيو ٿو جيٿان
 تنهنجو احساس مون لاءِ آ آب حيات
 تون آهين سونهن ديوي ستارن جو سنهڻ
 ماه رش - مھ جبين
 دلنشين او حسين!
 تنهنجي سڀن کان ٻاهر جي نڪران ٿو مان
 مون کي ايئن لڳي ٻار جيون آهي
 مان سڀن جا بريب ۽ سهڻا يڪي
 وڇوڙي جي مڇ ۾ ٿو سڙندي ڏسان
 مان به وڇوڙي جي اُسات ۾ ٿو ٻران
 پنهنجو وجود مون کي ائين ٿو لڳي
 جڻ ته چاٻيءَ تي هلندڙ رانديڪو هان
 جنهن جي چاٻي وئي اوچتو ٿي ختم
 ۽ جيون جو رانديڪو رُڪجي ويو.

☆☆☆☆

اوچتي ٿي اڃين

تون سانوڻ جي رت جي اٿن جيان
 اوچتي ٿي اڃين
 اوچتي ٿي وڃين
 نيٺ منهنجا تنهنجي پٺيان او مٺي!
 توکي ڳولهن لاءِ پو پڻ ڪندا ٿا رهن
 ڪين صفا ٿا مڙن
 بي ڊپا - بي چيا
 سچ نه مونسان هنن ويل ڏاڍا ڪيا
 هي ريشم جون تندون پردا ٽپي
 تنهنجو پورو سڳندي پوئتر بدن
 چمن ٿا چپر سان ملائي چپر
 مان گنهگار آهيان
 سزاوار آهيان
 مون کي منهنجي مٺي! سزا هيءَ ڏي
 پنهنجي دل جي کوليءَ ۾ ڪري قيد ڇڏ.

وسري ويندينءَ

تنهنجو ضد آ توکي وساريان
يادون تنهنجون سڀ ڏکاريان
ها! مان ائين ڪري سگهان ٿو
پر ان لاءِ هڪ شرط آ سانئڻ!
سمند سمورو وڃي سگهي
صحرا نخلستان ٿئي
چنڊ روشني سج کي ڏئي
شبنم شام جو گل تي چڻي
کاغذ جا گل خوشبوءِ ڏين
پيرون سڀ اوسارا چون
ٿوهر اوهيڙا ٿي پون
ماکي اک جو کير ٿئي
توهن منجهان کنڊ نهي
پوئتي ٿي درياءُ وهي
التو سارو نظام ٿئي
ها! پوءِ مون کان وسري ويندينءَ
جان! ڪڏهن ياد نه ايندينءَ.

نئين دؤر جي سُھڻي

نہ تو وٽ پيار هو مونلئ

نہ ئي ڌڪار هئي مونلئ

مون توسان پيار جو اظهار ڪيو، تو ليڪن

نہ ئي اقرار ڪيو

۽ نڪي انڪار ڪيو

تون مٺي ٿورو ڪلي وئينءَ سوچ منجهه ٻڌي

۽ اوجھو ئي پري چرڪ وئينءَ ساري لڏي

ها! توکي ڏم هيو

شايد منهنجو غم به هيو

ها سُھڻي! تون به هئينءَ دؤر نئين جي سُھڻي.

هوءَ سُھڻي! دؤر اڳئين جي هئي لهرن منجهه لڙهي

تون سُھڻي! دؤر نئين جي آن رسمن منجهه لڙهي

هن سُھڻي ڇڏي ڏم. هيو ميهڙ لڏ ڏم ڏم

تون مٺي! مونلئ ڀلي ڏم ڏم ڏم ڏم ڏم ڏم ڏم ڏم

منهنجي هجين

تون جنهن کي چاهين ٿي

سو تنهنجو ٿئي

تون به ٿئين ان جي مٺي

اگر ائين نه ٿئي !

پوءِ سٽي !

منهنجي هيءَ دل ٿي ڪري ضد اهو

نون فقط منهنجي هجين

منهنجي هجين

منهنجي هجين

☆☆☆☆

منهنجي شاعري

منهنجا ڪل خيال يتيم

۽ آ منهنجي شاعري ڄڻ ڪا بيوه

هن جنهنجا هٿ پسا

ڇٽ نقش مينديءَ جا

نقش ڪي چوڙين جا رنگ

نه جهنڪار اٿس

نڪوئي تلڪ اٿس

چنڊ جهڙي مک مٿان بنديا جو

ها منهنجي شاعري!

سفيد وڳي ۾ ويڙهيل

ڄڻ ته آهي راهبا ڪا

جيڪا نه ڪنوار بڻي، ڳاڙهو وڳو ڪو پاڻي

نڪوئي ڪارو وڳو پاڻي ڪو ڪيڏارو. شب.

☆☆☆☆

اڻڄاڻو شڪ

تون ته اجايو آڏاس ٿئين ٿي
 ۽ ها! مون تي شڪ ڪرين ٿي
 توکي وساري ڪيئن سگهان ٿو؟
 دل ڪا سائن بورڊ ته ناهي
 نه ئي ها ڪنهن آفيسر جي
 ڪمري ٻاهران تنگيل آهي
 عهدي واري نانءُ جي تختي
 جنهن تان اڳيون نانءُ مٽائي
 وري نئون ڪو نانءُ ٿو لکجي
 دل جون ديوارون اي سانئڻ؛
 اهڙيون نازڪ ٿينديون آهن
 جن تان ڪوئي نانءُ مٽائڻ
 ڦٽ هٿ ڏهرو ڪٽڻ آهي
 سڀ کان پهرين پيسو ڏهڻ
 ۽ آخري پاسور جي ڏهڻ
 خوشيون پڻ وڃاڻبيون آهن
 مَرڪون مَڪَ تان ڳاهبيون آهن.

☆☆☆☆

شال امير سنڌي ٻوليءَ جو هڪ ذميوار شاعر آهي، جيڪو هڪ طرف نظر، آزاد نظم توڙي ٽيڙو ۽ ڏيڍ ستن جهڙين صنفن تي به طبع آزمائي ڪري ٿو ته سنڌي شاعريءَ جي ڪلاسيڪل ورثي بيت ۽ وائيءَ جي وارثي ڪندي به ڏسجي ٿو. سندس ٻولي نهايت سليس، عام فھر ۽ سُرلٽا سان ڀرپور آهي، بلاشڪ ته سندس شاعريءَ ۾ معياري شاعريءَ واريون سموريون خوبيون موجود آهن.

نور افشان شيخ

وايون

☆☆☆☆

توسان پيار ڪيم
 عبادت پوري ٿيم
 مندر تنهنجو گهر مٺي
 ديوي تو چيم
 عبادت پوري ٿيم
 تنهنجن رستن کان اڳي
 قدم ڪونه رڙهيم
 عبادت پوري ٿيم
 پنهنجن نيئن ۾ رڳو
 تنهنجا عڪس چٽيم
 عبادت پوري ٿيم
 تنهنجون پڳل چوڙيون هي
 سڏائي ڏس رکيم
 عبادت پوري ٿيم
 من مٿان منهنجي هومل
 تنهنجو نانءُ لکيم
 عبادت پوري ٿيم

☆☆☆☆

سرنهن ڳول ڦلارڻا
 اتر لڳو واءِ
 آءِ هلي تون، آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري
 ڪنگو تارا ٿا لڏن
 گهٽ بڻيو ڄڻ لاءِ
 آءِ هلي تون آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري

تارا آسمان تي تنگيل
 چنڊ ڏئي ٿو چاهاءِ
 آءِ هلي تون آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري
 مورن ناچ ڪيو ٿر تي
 اُني آندو هڳاءِ
 آءِ هلي تون آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري
 پرينءَ پڄاڻان مڌ جو آ
 وڌي تر ويڙو چاءِ
 آءِ هلي تون آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري
 مرهم ٿي تون مونلئ اڄ
 گهرو ٿي ويو گهراءِ
 آءِ هلي تون آءِ
 آءِ هان تنهنجي آسري

☆☆☆☆

☆☆☆

☆☆

☆

☆☆☆☆

منهنجا نيڻ پرين!
 بڻجي ها پئجي.
 توڙي اڏري ٿا اچن
 پويٽ مند بهار ۾
 گلن هوندي پي.
 توڙي اڏري ٿا اچن
 گيت سرن جي رڀ ۾
 منهنجي او مٺي!
 توڙي اڏري ٿا اچن
 منهنجي سوچ نگر مان
 خيال ڪٿي نڪري.
 توڙي اڏري ٿا اچن
 وشال ننڊن مان منهنجي
 سڀنا پيوٽر تي.
 توڙي اڏري ٿا اچن

☆☆☆☆

مان تو گيت لکان،
 سانوري سامهون.
 ڏسي رهي آ
 شايد گهڻو اڳ پر،
 گڏ رهيا هون.
 ڏسي رهي آ
 ٿانڊاڻو آ مون جيان،
 شايد بيگانو.
 ڏسي رهي آ
 خوابن ۾ سمنڊ تي،
 وڻندڙ چڻ شامون.
 ڏسي رهي آ

☆☆☆☆

مان ٿو مٺيءَ ڳل ڇمان،

۽ هوءَ ڇاندني!

کلي رهي آ

ويهي انڊلٺ رنگ جي،

جوڙيان ٿو ڳائي.

۽ هوءَ ڇاندني!

کلي رهي آ

برڪا جي رت آئي آ،

هاڻي ته آئي.

۽ هوءَ ڇاندني!

کلي رهي آ

دل جي اپ تي تنهنجي،

تصوير آ جاني.

۽ هوءَ ڇاندني!

کلي رهي آ

سڀني جا ڪائنات،

اهي ئي ڏني.

۽ هوءَ ڇاندني!

کلي رهي آ

منهنجن خيالن ۽

منهنجن خوابن ۾

تنهنجون تصويرون

کيسي رکيل پرس جي

خفيا خانن ۾

تنهنجون تصويرون

در تي مون پوکيا جي

رابيل، گلابن ۾

تنهنجون تصويرون

منهنجي ڪورس ڪنيل

ڪل ڪتابن ۾

تنهنجون تصويرون

مون جي سرجيا هن

گيتن گانن ۾

تنهنجون تصويرون

وشال شاعر جي

من ايوانن ۾

تنهنجون تصويرون

☆☆☆☆

مونڪان پيار وٺي

جفائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

غم جون چهري تي

ريڪائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

مونڪي ويوڙي جون

سزائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

مان پيو پوڳيان ٿو

پيڙائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

پههجي - سم سان

لانتن ڏسي

هوءَ هلي وئي

مونڪي يادن جون

مالهائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

وشال لفظن کي

معنائون ڏئي

هوءَ هلي وئي

شايد ايندينءِ ڪونه تون
 مونڏي منهنجي مون
 هاڻي وڃان ٿو
 تنهنجي در تي بيٺو هيس
 مان صبح لاکون
 هاڻي وڃان ٿو
 تولا ڇڏي پويان مان
 گيت، غزل، وايون
 هاڻي وڃان ٿو
 تنهنجي يادن سان سڀئي
 ياد اينديون وائون
 هاڻي وڃان ٿو
 منهنجو جيون رات آ
 توله هن باڪون
 هاڻي وڃان ٿو
 جيون جون هي به گهڙيون
 اوڏر هون مليون
 هاڻي وڃان ٿو

تنهنجي ويڙ سان
 رسي اڄ مونڪار
 شاعري هلي وئي
 پويٽ پڪڙي هٿ مان
 کڻي جو ڇڏيان
 شاعري هلي وئي
 هوبهو آ تو جهڙي
 منهنجن سڀن مان
 شاعري هلي وئي
 روپ سرن جو وٺي
 اڏري ورقن مان
 شاعري هلي وئي
 خالي رستا ذهن جا
 موتي اڌ وٽان
 شاعري هلي وئي
 مونڪي به وڃڻو آهي
 وشال جڳ منجهان
 شاعري هلي وئي

دوري به تي ڏينهن آ
موتي هو ايندو

باري به رکيا اتر

نيٺن جا ڏيڻا

موتي هو ايندو

سج ٻڌڻ تي آھ پوءِ

ڪهڙي ڳالهه پلا

موتي هو ايندو

هنجي وارن ۾ ٿيندا

چانديءَ جا چلڪا

موتي هو ايندو

☆☆☆☆

تارن سان گدجي

تولئ نيڻ مٺي!

پيا جاڳن ٿا

جڏهن ڪان توکي ڏٺو

تڏهن ڪان وٺي

تولئ نيڻ مٺي!

پيا جاڳن ٿا

مون آ دل ديوار تي

صورت توچي

تولئ نيڻ مٺي!

پيا جاڳن ٿا

هڪڙي تڏهن ٿي حڪم

منهنجي اهين سڳو!

تولئ نيڻ مٺي!

پيا جاڳن ٿا

گوٽچ هي پاري ساڙيا

موسر آھ مٽي

تولئ نيڻ مٺي!

پيا جاڳن ٿا

رُولاڪ منهنجا مون جيان

سپنا رُلن ٿا

اتڪي وارن چڳ ۾

بگاڙها بيلاگل ڪيئن

جُهو من نچن ٿا

اتڪي وارن چڳ ۾

پَٽر وينو مان ڏسان

تارا ٽمڪن ٿا

اتڪي وارن چڳ ۾

ڇڻ ته چانديءَ جا سڳا

پيا چمڪن ٿا

اتڪي وارن چڳ ۾

وشال گيت چين جا

رستا چمن ٿا

اتڪي وارن چڳ ۾

جيون - رات سفر
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي
 آءُ ڳوليان ٿو ڪٿان
 ڪنهنجو ساٿ ملي
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي
 راه ۾ ٿئي راهبر ۽
 سختيون سُور سلي
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي
 پاڇولو ٿي بس ٿئي
 پل نه لاهي ڳلي
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي
 شل نه وڃوڙي آڳ ۾
 منهنجي جان جلي
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي
 مون وٽ ڊيڪ راڳ هن
 وشال ناھي آلي
 مونسان ڪو ته هلي
 تنهائي ڏانئڻ آهي

هاڻي گيتن ۾
 پوئي پيڙائون
 آئون هليو ويندس
 آس جي بدلي ۾
 ڪٿي نراسائون
 آئون هليو ويندس
 سُڪ جي پاڇولي
 ڪونه ڏنيون لائون
 آئون هليو ويندس
 موت نه بخشيندو آ
 گهر نه دعائون
 آئون هليو ويندس
 وشال راتين جون
 يادن مالهاڻون
 پوئي پيڙائون
 آئون هليو ويندس

☆☆☆☆

تنهنجي يادن آ ڪسي

ننڊ اچي ئي نٿي

آءُ جاڳان ٿو پرين

پيار تنهنجو قرض آ

وڃ سو مون کان وٺي

ننڊ اچي ئي نٿي

آءُ جاڳان ٿو پرين

حسن ۾ آن حور ڪا

پيار جي ديوي سڪي

ننڊ اچي ئي نٿي

آءُ جاڳان ٿو پرين

باک وٺي آهي ڦٽي

صبح جا ٻولن پڪي

ننڊ اچي ئي نٿي

آءُ جاڳان ٿو پرين

تون نٿي ڄاڻين ته مون

ڪيتري پيڙا سٺي

ننڊ اچي ئي نٿي

آءُ جاڳان ٿو پرين

تنهنجي نيٺن مان ڇڻ

باک ڦٽندي آ

منهنجي محبوبا!

تنهنجا ڦوٽو تو جيان

سندر لڳن ٿا

منهنجي محبوبا!

منهنجي پوٽر پيار جي

تون ئي انتها

منهنجي محبوبا!

ڪيڏي من کي وٺندي آ

تنهنجي چنچلنا

منهنجي محبوبا!

تنهنجي خاموشيءَ پويان

لڪيل آهي ڇا؟

منهنجي محبوبا!

☆☆☆☆

نه ئي مومل تون

نه مان ساڳيو ميندرو

رشتا روحن جا ڳنڍيل

ظاهر ۾ ڏوريون

نه مان ساڳيو ميندرو

توڻ سارا گيت هي

لکيا آهن مون

نه مان ساڳيو ميندرو

چنڊ آگرهڻ ۾ وتو

چون هي ڪتيون

نه مان ساڳيو ميندرو

هٿ تي تنهنجو نانءُ آ

جيون ريڪائون

نه ئي مومل تون

نه مان ساڳيو ميندرو

چوڪري خيالن ۾

گر سر ويٺي آ

ڪوڪ چڻي ويس لڪي

ڪوئي ڪتابن ۾

گر سر ويٺي آ

هيل به ٿڙي ناهي ڇو

مڪڙي بهارن ۾

گر سر ويٺي آ

خاصا اڃا پيا اٿس

ڪارن وارن ۾

گر سر ويٺي آ

جوڀن ٿي نڪري ويو

انتظارن ۾

گر سر ويٺي آ

ڦاٿل ڄڻ اڃان آهي

ڪن سوالن ۾

گر سر ويٺي آ

ڪيئن آ فيل ٿي وئي

پاڳ حسابن ۾

گر سر ويٺي آ

هوءَ نه ڇنڊ بڻي آهي

وشال تارن ۾

گر سر ويٺي آ

☆☆☆☆

رات مون ڏنو

پٽائي روئي پيو

ڪلاچيءَ جي ماڳ ۾

ڪوئي جو ڪنو

پٽائي روئي پيو

اڱريون ڪچجي پيس

تنبورو تنو

پٽائي روئي پيو

سنڌ جو نقشو ڏسي

زارو زار هيو

پٽائي روئي پيو

سسئي تي واکا ڪيا

مونسان هلندو ڪو

پٽائي روئي پيو

سهڻيءَ جي هٿ ۾ ڏسي

ڪچو هڪ گهڙو

پٽائي روئي پيو

مونسان ڪچهري ڪندي

الاڻي جي چو

پٽائي روئي پيو

سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو
 ڪڏهن منهنجي ماڳ تي
 ڦٽندي ڪا پريات
 سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو
 محبت ئي مذهب منهنجو
 آهي منهنجي ذات
 سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو
 سرُ پئي ڪيئن مڱي ٿي
 حق جي هڪڙي بات
 سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو
 جيڪر وٺي بيو جنم
 ڪوڙن ڏيان مات
 سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو
 سامي پڇن ڇڻ ڪٿي
 پڪي لنون لات
 سچل ساري رات
 ويٺي هي سوچيو

يادن جو سرطان ڏئي

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

نيشن اشارا ڪري

ڦري دل مونڪان

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

سانوري سندر هئي

موناليزا کان

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

پوک گلابن تي لڳي

گاڙهي گهگهي سان

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

سرمايو يادن جو آ

وايون، گيت، ۽ مان

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

چنڊ آ آداس تي پڇيو

وشال تارن کان

لهي گاڏيءَ مان

چوڪري ويئي هلي

☆☆☆☆

اسٽيشن تي اوچتو

گاڏي جو آئي

ساري سونهن ڪٿي وئي

گلن کان خوشبوءِ ڦري

سندري ڪاٿي

ساري سونهن ڪٿي وئي

پني مٿان ڇپ ڇٽي

لڪي ڄڻ وائي

ساري سونهن ڪٿي وئي

چنڊ به شرمائجي ويو

هوءَ جڏهن آئي

ساري سونهن ڪٿي وئي

جنهن به هنڪي ٿي ڏنو

رڙ نڪتس هاڻي

ساري سونهن ڪٿي وئي

منهنجي جوين جي به ها

چوڪري سا ٿي

ساري سونهن ڪٿي وئي

جوين رنگن جو
 سج لهي ويو آ
 ڪيڏا جذبا ها
 سارن جذبن جو
 سج لهي ويو آ
 وار هي چاندي ٿيا
 ڪارن وارن جو
 سج لهي ويو آ
 ساري رات ٿميا
 هاءِ نيٺن جو
 سج لهي ويو آ
 توسان گڏ گهاريل
 سندر پلن جو
 سج لهي ويو آ
 تويي پُرزا ڪيا
 منهنجن خطن جو
 سج لهي ويو آ
 لکندي ڏڪن ٿا
 شاعر هٿن جو
 سج نهی ويو آ
 ڪنهنجي چهری سی
 نشان ڪنهن جو
 سج لهي ويو آ

☆☆☆☆

ڌرتي بهشت جيان

لڳي ٿي سڪي

تنهنجي پاڙي ۾

خوشبوءِ ڦهليل آهي ڏس

تنهنجي پگهر جي

تنهنجي پاڙي ۾

منهنجي پريم سفر جي

وڃي راهه کڻي

تنهنجي پاري ۾

مونکي ڇڪي ٿا اڃن

منهنجا گيت مٺي

تنهنجي پاڙي ۾

نيئن ڪينجهر مان تنهنجي

آهي باک ڦٽي

تنهنجي پاڙي ۾

چنڊ به چانڊوڪي توکان

ڇڻ اوڏر ورتي

تنهنجي پاڙي ۾

مقدس پائي ٿو ڇمان

کڻي ڌڙ مٽي

تنهنجي پاڙي ۾

☆☆☆☆

منهنجي ڪمري جي

در ديوارن تان

دز اڏاري ڪير؟

سڀني فرير ٿيل

منهنجي فوٽن تان

دز اڏاري ڪير؟

کليل ڊائريءَ جي

لکيل ورقن تان

دز اڏاري ڪير؟

ٽيبل تي سجيل

بک ڪتابن تان

دز اڏاري ڪير؟

مون وٽ چند رکيل

خط لفافن تان

دز اڏاري ڪير؟

گلن جا تحفا

پارسل ڪري

توڏي تو موڪليان

لڙڪ سينٽ جي

شيشيءَ ۾ پري

توڏي تو موڪليان

تولءُ مُرڪون سڀ

چونڊي ۽ سوئي

توڏي تو موڪليان

خط ۾ لفظن جون

مالهائون پوئي

توڏي تو مه ڪلياڻ

تنهنجا هي پوٽريٽ

ٿورا رنگ پري

توڏي تو موڪليان

☆☆☆☆

منهنجي نيٺ نهار

توڪي ٿي ڳولي

مڪڙيون ٿيڙي وئي آهي

هيءَ جا مند بهار

توڪي ٿي ڳولي

ڪاٿي آهين او مٺي؟!

ڪنهنجي ته پڪار

توڪي ٿي ڳولي

سونهن ديوين جي آهي

ڪيڏي ڏس قطار

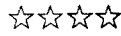
توڪي ٿي ڳولي

وشال يادن جا آهن

مٿان ڄڻ ڪي ڄار

منهنجي نيٺ نهار

توڪي ٿي ڳولي

تنهنجن نيئن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي
 ڏندين پڪوڙين پئي
 ڳاڙهن چيڙن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي
 توڙي جيڪي مون مڪا
 سانڍيل خطن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي
 ڳالهائڻ چاهين پئي
 اٽڪيل لفظن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي
 شرمائي ڏڪي وڃين
 موتي ڏندن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي
 وشال جيڪي هن لکيا
 غزل بندن مان
 پيار تو ظاهر ٿئي.

مونڪان سڀ تحفا

واپس وٺي وٺي

هنجي پيرن جي هٿي

ميٽير مٽي سا

واپس وٺي وٺي

هنجا مونڪي هي ڏني

منڊي - واچ اها

واپس وٺي وٺي

مون وٽ جيڪا هي رکيل

هنجي تصوير سا

واپس وٺي وٺي

ڪونه صفا ٿئين ڇڏي

چوڙي پگڙ ڪا

واپس وٺي وٺي

سارا پنهنجا پوسٽ ڪيل

خط ۽ لفافا

واپس وٺي وٺي

ماڻهن چوڻ تي لڳي

مونڪان ٿي خفا

مونڪان سڀ تحفا

واپس وٺي وٺي

☆☆☆☆

تاج محل پرین

سندر سپنن جو

تٽي پيو آهي

توسان ڳنڍيل جو هيو

پيار جو رشتو

تٽي پيو آهي

چنڊ تي ڪيئن پهچي؟

پر چڪور جو

تٽي پيو آهي

توسان ملان ته ڪيئن؟

منهنجو حوصلو

تٽي پيو آهي

سهڻي ٻڏي ٿي پئي

ڪچوٽس دلو

تٽي پيو آهي

شاعر هٿن منجهه اچ

قلم الائي چو!

تٽي پيو آهي

وشال ڏس ته سهي!

تنهنجي وٽي کانپو

تٽي پيو آهي

جي ساري جڳ ۾ گونجن ٿا
 سي گيت امر ٿي ويندا هن
 جنهن غزل ۾ سُندر ديويءَ جا
 سينگار فضا ۾ جرڪن ٿا
 سي گيت امر ٿي ويندا هن
 ڪنهن قوم سُتل جا سڀ ماڻهو
 جنهن سُر سَهڻي تي چرڪن ٿا
 سي گيت امر ٿي ويندا هن
 وشال نظر ڪيئي ٿا جُڙن
 ۽ جيرا، گردا چرڪن ٿا
 سي گيت امر ٿي ويندا هن

☆☆☆☆

تاسي ٿر جيئان

آءِ اڃارو آهيان

تنهنجي ڇيڙن مان مٺي!

ڇا مان مٺ پيئان؟

آءِ اڃارو آهيان

مُرڪون مونڪان ٿي گهرين

ڪٿان توکي ڏيان؟

آءِ اڃارو آهيان

سندو مون ۾ پلٽجي

ساگر شل ٿيان

آءِ اڃارو آهيان

اڏري مان ويندس
 آخر نيري اپ تي
 تنهنجي موهيڙن جهڙي
 ماڪ وڃي تيندس
 آخر نيري اپ تي
 روشن تارن جي مٿان
 پوپٽ تي ڦرندس
 آخر ي اپ تي
 چاندني ڪرڻن سان مان
 توکي پيو چمندس
 آخر نيري اپ تي
 انڊلٽ رنگ کڻي مٺي!
 تحفا تو ڏيندس
 آخر نيري اپ تي
 وشال سورجون، سينا، مان
 انهن ۾ جيئندس
 آخر نيري اپ تي

پرین تنهنجي در

عاشقي رُلائي ٿي

توسان پيار ڪري

آهيون دريدر

عاشقي رُلائي ٿي

ڳوڙها تنهنجي ياد ۾

ڳاڙيون هر پهر

عاشقي رُلائي ٿي

تنهائي جو ديو آ

وينل منهنجي گهر

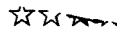
عاشقي رُلائي ٿي

چنڊ نه چاهيان ٿو!

رُڳو پنهنجو ڪر

عاشقي رُلائي ٿي

جيون جي آڪاس تان

’گم ٿي ويندسُ آنءُ

ڄڻ مان سڄُ آهيان

شام ٿيڻ سان

’گم ٿي ويندسُ آنءُ

ماڪَ ڦڙي جيان او سڪي!

اڳ ۾ گلن کان

’گم ٿي ويندسُ آنءُ

يادن جا سايا پرين

بس هوندا توسان

’گم ٿي ويندسُ آنءُ

ننڍڙي چنڊ جيان.

منهنجي اڳر تي هجين

تُڱور ٿي گيتانجلي

توڪي آءِ ڏيان

منهنجي اڳر تي هجين

تون ڪاٺي خوشبو آهين

پوپٽ آئون ٿيان

منهنجي اڳر تي هجين

چانڊوڪي ۾ اوتي ڏئين

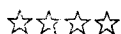
ويهي مڌ پيان

منهنجي اڳر تي هجين

تنهنجي وارن چانو ۾

پيو شل جيان

منهنجي اڳر تي هجين

يادن جي آڪاس تي

اُڀرين روز پيو

ها تون چند آهين

توسان ڪيئن پڄان؟

ننڍڙو آئون ڏيو

ها تون چند آهين

تون جو آئين ڳوٺ ۾

روشن ڳوٺ ٿيو

ها تون چند آهين

تو ڏسڻ ۾ اچي ٿو

سڀني کي سڏيو

ها تون چند آهين

ڪيڙي رُجِ راڀيل ڄڻ

منهنجي ملڙي آس

مونکي جيئارين پئي

جيون جهاڳي جهور ٿيمُ

تنبه سونهن جي پياس

مونکي جيئارين پئي

نيٺ تون منهنجي ٿيندينءَ

جاڳڻ ٿا احساس

مونکي جيئارين پئي

آهن جاڳ ۽ خواب ۾

تنهنجا مون ۾ واس

مونکي جيئارين پئي

ايمر اي سنڌي جي امتحانن لاءِ اڳواٽ تياري ڪرڻ دوران منهنجي پيڻ ڪتاب "نشانا ڇپن جا" ڏيندي چيو ته سنڌي شاعريءَ جي حوالي سان بهترين ڪتاب اٿئي، جنهن بعد اهو ڪتاب منهنجي بڪ شيلف جو حصو ته بڻجي ئي ويو، پرمونڪي اهو به انتظار رهڻ لڳو ته ڪڏهن ٿو وري ان شاعر جو ٻيو ڪتاب اچي جنهن شاعر کي شايد لفظن جي ضرورت انلاءِ نه پوندي هوندي جو يقينن لفظ خود ان لاءِ آتا رهندا هوندا ته ڪڏهن ٿو وشال امير کين ڪاغذي ڪينواس تي وڪيري لفظن مالهاڻون پوئي، ڇو ته لفظن کي ستن جي قيد ۾ جڪڙڻ وارا ته ڪوڙ هوندا، پر وشال امير جيڪو ڪو هندو نوجوان نه بلڪه حقيقتن هڪ مسلمان يعني امير بخش ابڙو آهي، جهڙا وشال ذهن رکندڙ گهٽ ئي آهن. سچ پچ ته وشال امير جي دل جهڙي سٺي آهي تهڙي ئي سندس شاعري پڻ خوبصورت آهي.

بينظير شاه

ٽيڙو/هائيڪا/ڏيڍ ستا

سڀنا سانڍيندي
 پوڙها ٿي نه وڃئون
 توکي ساريندي
 ☆☆☆☆
 تنها بند ڪمرو
 ڊيڄاري ٿو گوري، ڪي
 ڇت ۾ ويٺل ڄمڙو.
 ☆☆☆☆
 پڙهندي ڪو ڪتاب
 ڪنهن لاءِ رني آهين؟
 چوري بي حساب.
 ☆☆☆☆
 اظهار ڪيم توسان
 هي جيون سنوري ويو
 جو پيار ڪيم توسان.
 ☆☆☆☆
 چوري اٺ جيڏي
 ننڍڙي تندڻ کان آ
 چرڪي وئي ڪيڏي.
 ☆☆☆☆

صليبن تنگيل
سڄون منهنجون ساريون
نانگن کان ڏنگيل.

☆☆☆☆

ڇاتيون به پئي چلڪيس
ڇوريءَ تي ڪيون اُٿيون
ڪيڏو ته بخار هيس

☆☆☆☆

وشال ڌرتيءَ تي
ڪيڏا ڪنڊا هن
ميٽڙ ڇاهيان جي

☆☆☆☆

ڄڻ رت ڦوهارا ها
۽ وکريل ڪٽ جي مٿان
ڪي وار به ڪارا ها

☆☆☆☆

ڪلهه گڏ اسان ٻئي
اڄ تنهنجي جدائي ڇو
ها زخم ڏئي پئي

☆☆☆☆

پريل ڳاڙهو چولو
 ڏٺين پئي تون مٺي!
 دلين کي رولو

☆☆☆☆

تون مون کان نٿي وسرين
 ڪو زخمر نئون بڻجي ٿي
 هر روز پئي نسرين

☆☆☆☆

مون توکي چاهيو هو
 پر منهنجي جانان تو
 محلن ڏي ڪاهيو هو

☆☆☆☆

اڌري جو ويندس
 ها! ڏور ستارن جو وڃي
 ساڻي مان ٿيندس

☆☆☆☆

اڌ رات اتي ويهي
تارن کي ڳڻيان تو مان
سي رات رجي پيهي

☆☆☆☆

خواهش ئي اجائي آ
تارن جي چمڻ جي پي
ڪنهن ڪئي چريائي آ

☆☆☆☆

چپ چنڊ جو اڌ چاپو
۽ لال ڳڻا هي ٻئي
الله جو هن نياپو

☆☆☆☆

تون روح آهين منهنجو
هي جسم ڀلي به ٿيا
مان روح آهيان تنهنجو

☆☆☆☆

ڇالاءِ تون روئين ٿي
ڪجهه ڏيان ته ڌر ڇوري
اتو پئي ڳوهين ٿي

☆☆☆☆

ڪنهن لاءِ منتظر
ڪوٺڙي بئراج ۽
هوٽل المنظر

☆☆☆☆

خالي ڄڻ اکر
جن کي نقطو هڪ نه
قنڀاڻ تي گهر

☆☆☆☆

ڪانئر نه ڄڻئي
پنهنجي ساهه سرير کي
باگهي بن ڏنڻ

☆☆☆☆

وهي ٻاراڻي
دليري ڪيڏي ڪيئي!

هيمو ڪا اچي

☆☆☆☆

دريا خان دوله

ڌرتيءَ نه ڇڻيا وري

توجهڙا سورھ

☆☆☆☆

سومرا دودا

پنگ پي وينا آھن

توکان پوءِ جوڌا

☆☆☆☆

اڙي او پونگر

ڌرتيءَ وڪوڙي ويا

چوڌاري ڏونگر

☆☆☆☆

اڄوڪا راڻا

مومل وڪڻي ٿي ويا

ڌرتيءَ ڌڪاڻا

☆☆☆☆

او راجا ڏاهر

تو پڄاڻان ويا سڙي

سنڌين سنڌ ۾ گهر

☆☆☆☆

او هوشو جرنيل

ڪيڏو توکي ساريو آ

تنهنجي ڌرتيءَ هيل

☆☆☆☆

روپلا ڪولهي

توڪي سڌي ٿي پئي

ٿرڻ جي بولي

☆☆☆☆

اڙي ڄام نظام
تنهنجي وئي ڪانيءَ تيا
ابتا ڪل نظام

☆☆☆☆

بارش ۾ تڙڳڻ، ڪاغذ ڪشتيءَ پويان
ٻارن جو ڊوڙڻ

☆☆☆☆

نيسر وٽ پڳي، ڪاغذ جي ڪشتي
اُتي وئي ٻڏي

☆☆☆☆

بارش کي مستي، منهن، ڪچا گهر ۽
اُڇڙي ٿي بستي

☆☆☆☆

هي پيار مهراڻ آهي، انسان جي اوگهڙ تي
ڄڻ ڪوئي پهراڻ آهي

☆☆☆☆

تون چنڊ جيان آهين، مان ٻار آهيان ڄڻ ڪو
وس منهنجي ۾ ناهين

☆☆☆☆

پردو نہ هٿاءِ پنهنجو، ٿي آڳ لڳي مَن کي

ڪجهه خيال تہ ڪر منهنجو

☆☆☆☆

تو ياد ڪيو هوندو، تو آڏو جو منهنجو

ڪنهن نانءُ کنيو هوندو

☆☆☆☆

پرڏيهه هلي ويندينءَ، هر وقت اتان مونڏي

خيالن ۾ هلي ايندينءَ

☆☆☆☆

خط منهنجا جو پڙهندينءَ، پڪ ياد ڪري مونکي

تون جانان پئي ڪڙهندينءَ

☆☆☆☆

هٿ ميندي رتل هوندي، تون ڪنوار جڏهن ٿيندينءَ

سچ ياد منهنجي ايندي

☆☆☆☆

ڪونه ٿي ڄاڻين مٺي، يوڪليٽس جا گل پي

مهڪن ٿا توکي ڏسي

☆☆☆☆

ڪيا عمر ڪيڏا ڏوڪا، وارن مان اڃا اجهو

پائي ٿي پئي لپاڪا

☆☆☆☆

جهڙوڪ چانديءَ جرڪو، وارن ۾ ڪيو آهي

اڃا اڃي ڪڙڪو

☆☆☆☆

سچ ٿي نه وڃئون پوڙها، تون چوري اڃ هاڻي

لتاڙي سڀئي لوڙها

☆☆☆☆

او موهن جي ڌرتي، هيءَ تنهنجي ۽ منهنجي

ڏس مونکي ملي سرتي

☆☆☆☆

وڃوڙو ويراڳ، آءُ ٻران تو پيو

بڻجي ڊيپڪ راڳ

☆☆☆☆

ڪو تارو رات ڪريو، ۽ تنهنجي نڪ ٻولي ٿي

آ تو ۾ اٽڪي پيو

☆☆☆☆

جيئن ڪاوا ٽانڪي ٿي، تيئن پيار پوئي من ۾

پئي مونکي آچي ٿي.

☆☆☆☆

اچ ننڍڙا ٻار ٿيئون، ڪو تارو ڄاڻ ڪريو

اچ جهول جهلي بيٺئون

☆☆☆☆

ٻار جڏهن ناهيئون، چنڊ اسان جو هجي

پوءِ به ڇو چاهيئون؟

☆☆☆☆

ٻارن جيئن آهيون، چنڊ سان ڪيڏن ٿا

اسان پي چاهيون

☆☆☆☆

ڪا آس نه پوري ٿي، هر خواب سڙي ويو ۽

هر رات آڪوري ٿي

☆☆☆☆

ڏوري به ته ڏوري آ، پئي دل کي جلائي ٿي

ڄڻ باهه جي ڪوري آ

☆☆☆☆

ڄڻ ڪي ٻار آهيون، ضد جي گهوڙي تي

ٻئي سوار آهيون

☆☆☆☆

منهنجي پريميڪا، توکي پڙهان ويٺو
آهين ڄڻ گيتا.

☆☆☆☆

ڦول ڦلارڻا هن، ڪنهنجا نيڻ وري
تيا نيسارا هن

☆☆☆☆

شاعريءَ جا پنڇي، ڪڏهن ڪبوتر ۽
ڪڏهن هن ڪڇي

☆☆☆☆

يٽڪيل چارن تي، نظم رلي ڪنهنجا
پهتا تارن تي.

☆☆☆☆

لهرون پاڻيءَ ۾، سو ڪهاڻيون هن
هڪ ڪهاڻيءَ ۾.

☆☆☆☆

ڪنهنجي لاءِ جيئون، بهتر اهو آهي تـ

ڪوڙو زهر پيئون

☆☆☆☆

جيون پيو چاهي، ڦلو آ سگريت جو

وستو جو آهي

☆☆☆☆

تو کي وسارڻ جي، ڪوشش مان تو ڪيان

پاڻ کي مارڻ جي

☆☆☆☆

ڪوڙو نڪتو پيار، وکري پُرزا ٿي ويو

سپنن جو سنسار

☆☆☆☆

فقط منهنجو ڏٺيم، صدقو گهرجي ڪونه تو

خالص بيار ڏٺيم

☆☆☆☆

سنڌي ٻوليءَ جي نامياري نقاد سائين الهداد پوهيبي جو خيال آهي ته بهترين شعر اهوئي ٿي سگهي ٿو، جنهن ۾ شاعر جو پنهنجو تجربو سمائل هجي، ۽ شاعر جو اڀياس تڏهن ئي ڪارائتو ٿي سگهي ٿو جڏهن اکين سان گڏ گهڻ ڀارا مشاهدا ڪندو هجي. شاعر وصال امير جي شعري جائزي مان به اها پروڙ پوي ٿي ته منجهس مشاهدي جي ڪمي ناهي تڏهن ته هو ڪلاسيڪل صنف بيت سان به بهتر نڀاءُ ڪرڻ چاڻي ٿو. ۽ هو هڪ بهترين شاعر سان گڏ بهترين انسان به آهي، جنهن ڪري دعا آهي ته ڌڻي پاڪ شل هميشه سندس اندر جي شاعر سميت سندس انهيءَ اوجاڳيل انسان کي جيئرو رکي (آمين).

نصرت ڀٽي

ڳهو رنا/دوها (بيت)

☆☆☆☆

تون جا مُنهنجي سنڌڙي! تو ۾ مُنهنجو ساھ،
 ها ها! اهو چاھ، رهندو ڏينهن قيام تئين.

☆☆☆☆

گيت هي ڪسارا، منهنجا هن سارا،
 ڪنهنجا سويارا، آهن چند ليڪا پرين!

☆☆☆☆

جاڳيل نيئن ۾ ، سڀنا سرجيان تو،
 توکي اربين تو ، جيون ڪل منهنجي مٺي!

☆☆☆☆

ڪوري ڪاغذ تي ، رتيل آڱرين سان،
 مان تو گيت لکان، سونهن تنهنجيءَ تي اي سڪي!

☆☆☆☆

ڪوي ڪاڳر تي ، لفظ وکيري جيئن،
 منهنجا سڀنا تيئن، وکري ويندا او پرين!

☆☆☆☆

مڪلي، مزارون ، اجڙيل آهن جيئن،
 ها ها هوبهو تيئن، منهنجو گهر آهي پرين!

☆☆☆☆

ڏاڏا تهڪ ڏئي . اڄ ته مان ڪلئون،
شايد ڪين ملئون. ڏار ٿيڻ کان پوءِ مٺي!

☆☆☆☆

شهر ويندس اڏري . سوچيم پئجي ٿي،
ڳوٺاڻي چوري . پر منهنجا پر پئجي وئي.

☆☆☆☆

سوچيم پئي شهر ڏي . اڏري مان وڃان،
شهري چوڪرين جي . وڃي سونهن پسان،
اڃان جو سنڀران، ته هوش هليو ويو ڳوٺ ۾.

☆☆☆☆

سيئي شهر رڃن جا- بند ٿيا هिला .
منهنجي مسيحا، ٿي ڳوٺاڻي چرڪري.

☆☆☆☆

سرنهن جي ٿولار ۽ ڳوٺاڻي چوڪريءَ
مٿان منهنجي ڄار، وجهي ورتا سونهن جا.

☆☆☆☆

گيت ڪي گوليون بر، گيت ڪيئي رابيل
ماتر پومي هيل، توکي ارييون ٿو وڃان.

☆☆☆☆

آهي ساذ بيلو، سنڌوءَ وچ ۾ جيئن
تنهنجي ڳل تي ٽيڻ، لڳي تر ڪارو مٺي!

☆☆☆☆

ڪري تيل ڦليل، مون وٽ جو آئي
مون کان ڏس وائي، سرجي ويئي سونهن لاءِ

☆☆☆☆

ٻڌان پيو ته هيل، مون لاءِ بيٺي آ
ڪري تيل ڦليل، ڇوڪر پنهنجي در تي

☆☆☆☆

ڀڳس بيٺي آئون، وسندا رهيا مينهن
بالڪيڻ جا ڏينهن، نيڻن اڀريا عڪس تي

☆☆☆☆

ويندي ٻار اسڪول ڏي، بيٺو ڏسان آنءُ
سڪي منهنجو هيانءُ، ساري ننڍپڻ ڏينهنڙا

☆☆☆☆

ڪلاس روم ۾ ڊيسڪ تي، ويٺو ڄڻ آهيان
ڊرائنگ ٻڪ ۾ ڪيئي ڀيرو شڪليون ٿر ٺاهيان
ها ها تو پانيان، ڪلهه کي اڄ جي روپ ۾

☆☆☆☆

ڪيمسٽري، فزڪس ۽ مٿ جا حساب
پيا منهنجا خواب، حل نه ٿيا مون کان ڪڏهن

☆☆☆☆

فزڪس جا حساب ته، هرگز نه آيا
مون مٿان ڇايا، هرپل رهي شاعري

☆☆☆☆

اسپيلنگ ورڊ جي نه ڪڏهن مون آئي
مارون ڪيئي ڪاٺي، تڏهن پي پڙهندو رهيم.

☆☆☆☆

ت سان چير تسليم، پ سان مونکي پيار
آهيان آڻ تيار، ڪٿي پٿر هڻو دوستو!

☆☆☆☆

ڪيڏي سندر رات، چانڊوڪيءَ چلڪو،
تارن جو رلڪو، ڄڻ ويڃايل آڪاش تي.

☆☆☆☆

تنهنجو ساٿ مٺي، چانڊوڪيءَ احساس،
آهي ويڙو تياس، شل نه تنگجان ان تي.

☆☆☆☆

الف اڪيلو آءُ ، هيڏن ماڻهن وچ ۾ ،
چڄي منهنجو هنياءُ ، سوچي ڇنڊ ته ناهيان .

☆☆☆☆

تارا ٿا ڇنڊ ڪي ، ڪيڏي سونهن ڏين
پيا ٿا ٿين ، باراتي هر رات جو .

☆☆☆☆

جوڀن-بالڪڻ جون ، ياد اچن ڳالهيون .
پريل ڄڻ ٿالهيون ، چمڪن موتي سج تي .

☆☆☆☆

نيٺن جي اسڪرين تي ، شڪليون اُڀرن ٿيون ،
ننڍڻ کان روائيند ٿي، گهڙيون گذرن ٿيون ،
اسڪول کان ڪاليج تائين، اچي نڪرن ٿيون ،
مور نه وسرن ٿيون، ڳالهيون پيڙا پيار جون .

☆☆☆☆

جواني، جي رت کان اڳتي وڌون ٿا ،
پيا ڏسون ٿا، پيري پنڌ آ موت جو .

☆☆☆☆

لڇي پڇي رات جو شاعر لکن ٿا،
جڏهن لڏن ٿا، ڏاڙهون پڇي ذات جا.

☆☆☆☆

ماڻهو شڪل شبيه ۾، آهي هونئن آسان
هنجا سڀنا سادڙا، ڀرا ڏکيا جيئن آسمان
سڀن ئي انسان، مشڪل ڪيو آ سمجھ کان

☆☆☆☆

قلم کڻي دوستو، امن لاءِ سوچيو،
ذهنن ۾ پوکيو، پوکون رڳو پيار جون

☆☆☆☆

رستو شهر ۽ ڳوٺ جو وچ تي بيٺل مان
سوچيان ٿو ته ڪٿان، ساڀيان ملندي خواب کي

☆☆☆☆

سونهن ڳوٺاڻي شهر ۾ گم ٿي وئي آهي
منهنجي دل چاهي، مان به وڃان شهر ڏي

☆☆☆☆

هیر ئي سڄي ڳوٺ کان رُسي وئي آهي
خوشبوءِ جو ناهي، گهر ۾ تنهنجي ساهه جي

☆☆☆☆

توڻ سرنهن گل پي، ڪونه رنگن ٿا
 بڻجي وڻ صليب ۾ مونکي تنگن ٿا
 رستا ڏنگن ٿا، پيا هي سڄي ڳوٺ جا.

☆☆☆☆

تون جو ناهين او مٺي! ڳوٺ ۾ چاهي؟
 شهر ۾ آهي، تو سنگ ساري روشني.

☆☆☆☆

ويران رستا ڳوٺ جا، مان ويڳاڻو
 جلان ٿي راڻو، پڇي مومل ڏاڳه تي.

☆☆☆☆

سپنا منهنجا پنڌ ۾، سڄي رات ڏڪن
 ساڀيان لاءِ ٿا ڳوٺ ۽ شهر منجه رُلن
 شل نه سي ٽڪجن، پيرا ڪٽندي پيار جا

☆☆☆☆

تپيل رهي ذات سان زندگيءَ جو تانءُ
 وسامان جي آنءُ، قلم هجي هٿ ۾.

☆☆☆☆

ڪرفيو تهڪن تي لڳل، گونگي هر زبان
 اڙي او انسان! هي ڇا توکي ٿي ويو؟

☆☆☆☆

پيرا اڳيان سونهن جا، پويان پويان آنءَ
زندگيءَ جو ٿانءُ، گهندو انهيءَ پنڌ ۾.

☆☆☆☆

زندگي آ توڻا، رڃ جو ڄڻ احساس
وري تنهنجو واس، گيت گلابي مند جو

☆☆☆☆

چاندوڪي ۾ واريءَ جا، ذرڙا ايئن چمڪن
ستارا ٽمڪن، ڄڻ ڪي ڌرتيءَ جهول ۾

☆☆☆☆

رات ٿڌيري چاندنيءَ، چميون ڏنيون پئي
اسان تنهنجي وٽي، جاڳي گذاري راتڙي

☆☆☆☆

رليو رنگ سندور جو، لهرون جلت رنگ
توءَ گوري انگ، خوشبوءِ سنڌو ٿي ويو

☆☆☆☆

وهنجي چاور هيٺان، آهي نڪتي هوءَ
بدن جي خوشبوءِ، واسيو آ ماحول ڪي

☆☆☆☆

چاندوڪيءَ جڻ اوڙهيا، ڇنيءَ ريتا رنگ
گوري تنهنجا انگ، آڙسي آ سونهن جي

☆☆☆☆

خوشبو ڪاڪ ڪنڌيءَ جي ، اسان جياپو
مومل جو نياپو، ته راڻا وساري تو ڇڏيو

☆☆☆☆

ڏاڙهوءَ گل ڦلارڻا، مينڊيءَ ڪڍي مهڪار
پرين تنهنجي سار، وجهي وڍ وجود

ڪي

☆☆☆☆

مينهوڳيءَ جي مند ۾، ڄمون پئي ڇڻيا
اسان ٿي وڻيا، ساجن تو سنگ ڏينهنڙا

☆☆☆☆

پٽائيءَ ، سچل سان وينل شيخ اياز
سنگ سر ساز ، سرمڇ ڳائي ٿو پيو

☆☆☆☆

اڪيو رت زنيون ، ڇڇي پيو ساز
سرمڇ جو آواز، گونجي اٿيو ذهن ۾

☆☆☆☆

سامهون ڳائي وينو مون ، رڳون ٿيس رباب
تاريخن جو باب، ڪيئن وساري ٿو سگهان؟

☆☆☆☆

سرمد! نئون ڏنو تو، موسيقيءَ کي موڙ
اجا تنهنجو جوڙ، پيدا ٿيو نه ڏيه ۾

☆☆☆☆

ٽرئفڪ روڊ حادثو، موت ڪيو شڪار
البيلو فنڪار، يادون ڏيئي ويو هليو

☆☆☆☆

سرمد! ساٿ تنهنجو ، وسري ٿي نٿو
اجا ڏسان ٿو، توکي گڏ مان پاڻ سان

☆☆☆☆

سال نئين ۽ ملينيم ۾، هجون سڀ آزاد
پنهنجو پيار ۽ پنهنجي ڌرتي، عالم سڀ آباد

☆☆☆☆

سال نئين ۽ ملينيم ۾، شال نه رهي ڏک
هرهڪ چهره گل ٿي مهڪي، پويٽ بڻجي سُڪ

☆☆☆☆

نئون ملينيم تولد ٿي، خوشبوءِ واس
تنهنجو منهنجي پيار مٿان ٿي، قائم شل وشواس

☆☆☆☆

نئين صديءَ ۾ شل هي اجڙن، ميزائل، ابتر بر
 دنيا ساري بهڪي پئي ۽ ڪڍي خوشيءَ جو دم

☆☆☆☆

سال نئين ۾ پوري ٿي شل! منهنجي هڪڙي آس
 پيار سان منهنجي دل بنجر جي، اچي اجهائين پياس

☆☆☆☆

تنهنجي جواني گل جي مڪڙي، پتيون سارا انگ
 نئون ملينيم آڻي توله، شل خوشبوءِ ۽ رنگ.

☆☆☆☆

ڏات واري ڏيهه مان، مون پئي چنا گيت
 مونڪي منهنجا ميت، ڪندا لڳا ڪيترا

☆☆☆☆

سپين سندو موت ۽ يادن وسڪارا
 ڏسن نظارا، نندون بيهي ڏور کان

☆☆☆☆

چاندوڪيءَ جي چانو ۾، وينو جاڳان ٿو
 مونکان الائي ڇو؟ نند رسي وئي ڏور آ

☆☆☆☆

پنج فوت ڇهه انچ، قبر کوٽن ٿا
 سينا مري ويا، اکين سان گڏ اوچتو

☆☆☆☆

پينٽر لاءِ برج ۽ رنگ اٿائو
فلسفي ماڻو، ڳوڙهي ڪنهن ويچار ۾

☆☆☆☆

پٿري نينهن جبل تان ڪرندي جو آئي
چير چمڪائي، گوريءَ چرڪي سانت ۾

☆☆☆☆

گوري ويهي ڪٽ تي، وار سنواري تي
ڄڻ بهاري ٿي، سينا اڳ ۾ نند کان

☆☆☆☆

چاندوڪيءَ ۾ سانوري، سنوري جو نڪري
ٿيڻ پٺيان چانو لاءِ ڪٽي پي اُپري
رات سڄي گذري، سجدا ڪندي سونهن کي

☆☆☆☆

سينا وارن چانورو، ساڀيان جي هٿي آس
ڪٽي پاند نراس، وڃان پيو رُج ڏي

☆☆☆☆

سونهن، وستي سُڪ جي، ڳولڻ نڪرن ٿا
رستا ڪنڊاوان هلي، تن تي چچرن ٿا
سينا اُپرن ٿا، پوءِ به بڻجي سوجهرو

☆☆☆☆

جهرو روشن ڇنڊ، تر ٿي تاري جيئن
مرڪن وارا مينهن، شل وسائين سانوري!

☆☆☆☆

پورا ناسي ڪپڙا ، گهرا ڪارا نيٺ
وڃي وئي ويٺ، گوري مونکي پريت جا

☆☆☆☆

رسيل ڄمون ڄڻ ، تنهنجي ڇاتي آ
نيٺن پوپٽ ٿا، اڏري ڇمن سي سڪي!

☆☆☆☆

پنڊت ، ملان ويهي ٿا، ماڻهو ويڙهايو
بلاول ، منصور کي ڦاهيءَ چاڙهايو
توهان جت چاهيو، امن رتوڄاڻ ٿي

☆☆☆☆

جيون جي آکاڙ ۾ ، تون ڄڻ بڙ جي ڇانو
ٽاڪيل تنهنجا نانو، آهن دل آڪاس تي

☆☆☆☆

ڳوڙها منهنجي موت تي، کين ڳاڙهو
گل نه چاڙهجو، منهنجي قبر تي اچي.

☆☆☆☆

منهنجي قبر تي ، لکجو هي ضرور
ڪڏهن پي سرور، پاتو هن نه پيار ۾

☆☆☆☆

سرنهن جي ڦولار ۽ ٿڌيون هواون
منهنجون دعائون، رکج قائم سونهن کي

☆☆☆☆

قتل ڪيڏو ماڻهپو ڪري ٿو هي نان
ڏسي ٿو پيگوان، وڙهن پيا آدمي.

☆☆☆

مرڪي هڪڙو پل ملياسين، ڇا سو پيار هيو
جيڪو ساري جيون لڙ آ، بڻجي روڳ ويو.

☆☆☆☆

تنهنجون يادون هوريان هوريان سُري مونڏي اچن
نيشن ڍنڍ مان پکين وانگي، ننبون پڙڪي وڃن.

☆☆☆☆

منهنجي خيال ۾ گم رهي، خوش ٿو آئون رهان
ٻاهر نڪري هڪ پل تنهن کان، ڦٽڪا ڇڻ تـ سهان

☆☆☆☆

تنهنجي ياد پويٽ وانگي اڏري مونڏي اچي
منهنجي من ۾ پيار ٿو تولڻ، بڻجي مورُ نجي.

☆☆☆☆

پيار کان خالي بي رنگ جيون، بلڪل ڪين وڻي
هاڻي مونکي ڇڻڻ گهرجي، جيئن ٿو بُورُ ڇڻي.

☆☆☆☆

جهڙا هو ڏسُ رنگ برنگي پويٽ اڏرن ٿا
تهڙا اڄڪلهه خودڪشيءَ جا خيال اڀرن ٿا

☆☆☆☆

ان کان اڳ جو سيلاب بڻجي، ٻوڙي وڃن مون
خواب اکين کان، ذهن کان يادون، ڪسي وج پنهنجون.

☆☆☆☆

Wishal Ameer, you be written a remarkable poetry, which is indeed different yet encompasses the most sensitive feelings of love in oneself, hidden and prevailed in a human being through ages.

I feel great to say that, the subject of beauty, love and pain are so widely used in poetry by number of poets in their main themes, but your attempt to justify your talent has stood out in the creative work-you've produced.

Most important is that, it is believed that one, who goes through interpreting these most delicate aspects of human life, gets closer to the interpretation of oneself and then the supreme Almighty's, love and thus the purpose of life.

Congrats you are on to it. Wish you good luck.

MARIAM SHAIKH

Hyderabad Sindh

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻُڪُ ”لڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دور جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ جڙيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ٻرندڙ، ڄرندڙ، ڪرندڙ، اوسيئڙو ڪندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هڪ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پَن) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پَن جي نالي کي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وٽن جا پَن ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پَن به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَن کا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پَن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پَن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پَن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پَن کي کليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وَس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليگن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.

شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٺ، پُڪار سان
تشبيه ڏيندي انهن سڀني کي بمن، گولين ۽ بارود جي مد مقابل بيهاريو
آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

... ..

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇڏين ٿا؛
ريٽيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي منجهه پهڙ ڇڏين ٿا؛

... ..

ڪالهه هيا جي سُرخ گلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

... ..

هي بيت اٿي، هي ٻم- گولو،

جيڪي به ڪٽين، جيڪي به ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرق نه آ، هي بيت به ٻم جو ساٿي آ،
جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چم جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽
عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني
آهي.

پڻ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين
محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج
۽ سماجي حالتن تان نظر کڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي
پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پڻ نصابي ڪتابن
سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ سُئل جا پڻ سڀني کي چو، چالاءِ ۽ ڪينئنن جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ پڻ جو پڙلاءُ.“
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

سند سلامت

www.sindhslamat.com

سند سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سندس رفتار سان هلڻ جو سانباھو آهي، ڇو ته تاريخ هميشه انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمايي جي حفاظت ڪئي آهي. سند سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نه رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليق کي ڊجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي ته سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڏاڻوڻوڊ ڪرڻ اسان هجي ۽ ايندڙائيد سميت آڻي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي.

۽ اهو سڀ ”سند سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو. اميد ته سند سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نه صرف پر پور لاڀ حاصل ڪندا پر سند سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو پورو ساٿ نڀائيندا.

books.sindhslamat.com

سند سلامت ڪتاب گهر جي ايندڙائيد اپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڏاڻوڻوڊ ڪريو:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhslamat.book>